

“Klaar voor de start!”

Maatschappelijke betekenis van het European Youth Olympic Festival Utrecht 2013 door de Achmea High Five Challenge

Froukje Smits en Stijn Verhagen

**KENNISCENTRUM
SOCIALE INNOVATIE
HOGESCHOOL
UTRECHT**

COLOFON

Uitgave: Lectoraat Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling, Kenniscentrum
Sociale Innovatie, Hogeschool Utrecht, 2014
Tekst: Froukje Smits en Stijn Verhagen
Vormgeving: Pier 19 Grafisch ontwerpers, Utrecht
Foto's: Froukje Smits en stichting EYOF Utrecht 2013

Aan de tekst in dit boek kunnen geen rechten worden ontleend.

Informatie over het lectoraat Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling is te vinden op www.lectoraatpmo.nl.

INHOUD

1	Inleiding en werkwijze	4
1.1	Achmea H5C: Urban Tour en Sportdagen	4
1.2	Theoretische onderbouwing	7
1.3	Onderzoeksofzet	9
2	Beleving deelnemers Urban Tour en Sportdagen	11
2.1	Kenmerken deelnemers	11
2.2	Achmea H5C beweeg- en sportkennismakingsevent	14
2.3	Challenge?!	19
2.4	Algemene beoordeling	23
3	De rol van verenigingen en scholen	27
3.1	Verenigingen	27
3.2	Scholen	30
4	Verduurzaming van de side-events	36
4.1	Samen (gaan) sporten in de buurt	36
4.2	Keuzes en kansen voor verduurzaming	39
5	Conclusie en aanbevelingen	43
	Bronnen	49
	Bijlage 1: Feiten en cijfers Achmea H5C	50
	Bijlage 2: Factoranalyse beweeg- en sportmotieven	53
	Bijlage 3: Met medewerking van...	54

1. INLEIDING EN WERKWIJZE

Van 14 tot 19 juli 2013 vond in Utrecht het European Youth Olympic Festival (EYOF Utrecht 2013) plaats. Op zeven locaties in de stad streden 2.271 atleten tussen de 13-18 jaar oud uit 49 verschillende landen in negen takken van sport om de medailles. Aan het evenement werden side-events gekoppeld, welke onder de vlag 'Achmea High Five Challenge' (Achmea H5C) vorm kregen.

EYOF Utrecht 2013 werd uitgevoerd onder auspiciën van de European Olympic Committees (EOC). De uitvoering van het project was belegd in de stichting EYOF Utrecht 2013, een samenwerkingsverband van de gemeente Utrecht, NOC*NSF en de provincie Utrecht. Achmea heeft zich als official partner verbonden aan het evenement. Voormalig olympisch zwemkampioen Pieter van den Hoogenband was toernooi directeur.

De Stichting EYOF Utrecht 2013 heeft de alliantie van Mulier Instituut, Hogeschool Utrecht/Lectoraat Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling en Universiteit Utrecht/USBO de opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een brede evaluatie van het European Youth Olympic Festival 2013. Deze evaluatie richt zich op de volgende onderdelen:

- De maatschappelijke betekenis
- De economische betekenis/ beleving evenement
- Het organisatieproces

Het onderzoek naar de maatschappelijke betekenis is uitgevoerd door de Hogeschool Utrecht. De economische betekenis en de beleving van het evenement is door het Mulier Instituut, met medewerking van de Werkgroep Evaluatie Sportevenementen (WESP) in kaart gebracht. De procesevaluatie is uitgevoerd door de USBO. In het voorliggende rapport worden de uitkomsten van het onderzoek naar de maatschappelijke betekenis van de side-events van EYOF Utrecht 2013 gepresenteerd dat is uitgevoerd door het lectoraat Participatie en Maatschappelijke Ontwikkeling van Hogeschool Utrecht.

1.1 Achmea H5C: Urban Tour en Sportdagen

De organisatoren van EYOF Utrecht 2013 wilden niet alleen een mooi toernooi voor de atleten organiseren, maar ook een breder maatschappelijk effect sorteren. Mede om deze reden werd er een programma aan side-events georganiseerd onder de noemer Achmea H5C. Dit programma bestond uit negen onderdelen, waaronder: 'Urban Tour', 'Sport-

dagen', 'Clinics', 'Toppers op School' en 'Fakkelestafette' (zie bijlage 1). Het doel van de side-events is om de jeugd kennis te laten maken met sport en hun eigen talenten, zodat ze aan het sporten blijven. Met het Achmea H5C programma wilden de organisatoren bekendheid geven aan EYOF Utrecht 2013 en de officiële partner (Achmea). Verder wilden ze bewegen, sportiviteit en vriendschap uitstralen (High Five) en meer kinderen en jongeren via sport in contact brengen met hun talent (Challenge). Er deden 20.066 deelnemers mee aan de side-events (opgave stichting EYOF Utrecht 2013). Het programma richtte zich met name op kinderen en jongeren die nu nauwelijks bewegen en sporten en wilde ze door de Achmea H5C met elkaar in contact brengen (Achmea H5C, 2012).

Dit deelonderzoek concentreert zich in het bijzonder op de twee grootste side-events van de Achmea H5C: de 'Urban Tour' en de 'Sportdagen'. De zogeheten Urban Tour was een rondreizend sportevenement dat jeugdigen van 10-14 jaar liet kennismaken met de urban/ street varianten van de EYOF Utrecht 2013-sporten, uitgezonderd zwemmen. Het drie á vier uur durende evenement bood twaalf urban sportonderdelen aan, zoals freerunning, BMX, freestyle tennis, interactief basketbal en een athletic arena experience. Onder het motto 'tegenwoordig kun je altijd en overal sporten, de buurt is je sportveld!' wilden de organisatoren jeugdigen meegeven dat als je aan sport wilt doen, dat niet perse op de traditionele manier hoeft. Elke tour stop waren er een Dj en een 'speaker' aanwezig, die met het draaien van muziek en het omroepen van actuele gebeurtenissen voor extra sfeer zorgden. Daarnaast was 'Youthie', de mascotte van EYOF Utrecht 2013, elke Urban Tour stop present. De Urban Tour werd veertienmaal gehouden waarvan zevenmaal in Utrecht. De aftrap vond plaats in oktober 2012 op de Uithof. De laatste keer was in mei 2013 in Amersfoort. Aan de Urban Tour deden 4.057 jeugdigen mee (opgave stichting EYOF Utrecht 2013).

Tussen 10 en 21 juni 2013 hebben rond de 12.500 scholieren deelgenomen aan de Sportdagen. Aanmeldingen uit het hele land geschiedde via 70 basisscholen voor leerlingen uit de groepen 5-8 en 29 voortgezet onderwijs scholen voor scholieren uit de klassen 1 en 2. Er was één dag gereserveerd voor leerlingen afkomstig van het speciaal onderwijs, deze dag is niet in het onderzoek meegenomen. Extra aandacht in het werven van deelnemers is uitgegaan naar leerlingen uit het VMBO onderwijs en leerlingen uit aandachtswijken waar de sportparticipatie laag is (Achmea H5C, 2012). De scholen die zich hadden ingeschreven hadden vooraf (digitaal) toegang tot een speciaal voor de side-events ontworpen lespakket met aandacht voor de olympische waarden: sportiviteit, vriendschap en excelleren. Hierbij werd samengewerkt met de IK, JIJ, WIJ campagne van NOC*NSF die in de aanloop naar de Olympische Spelen van Londen 2012 eenzelfde type lespakket hadden ontwikkeld. De lessenserie bestond uit het informeren over het EYOF

Utrecht 2013 (les een), warming up voor de Sportdagen (les twee) en ten slotte een terugblik op de Sportdag (les drie).

Tijdens zowel de Urban Tour als de Sportdagen kregen deelnemers een speciale chip op het startnummer waarmee ze zich zelf na afloop konden terugzien op actiefoto's en video's bij bepaalde onderdelen. Ook werd er op deze manier een 'highest score' bijgehouden, waarmee deelnemers op de 'wall of fame' konden komen die bijgehouden werd op de website Achmeahighfivechallenge.nl. Op de website zijn 10.722 profielen aangemaakt en 56.270 foto's en video's bekeken (opgave stichting EYOF Utrecht 2013).

Om een antwoord te kunnen geven op de vraag welke maatschappelijke betekenis het EYOF Utrecht 2013 door de Achmea H5C heeft opgeleverd, zijn in overleg met de gemeente Utrecht en Achmea de volgende drie onderzoeksvragen opgesteld:

1. Hoe en in welke mate hebben de side-events bijgedragen aan een sterkere/ positieve sportbeleving onder de jeugd (8-18 jaar)?
2. Welke mogelijkheden zien scholen en verenigingen om voort te borduren op het (eventuele) ontstane enthousiasme voor sport, en hoe zijn ze daarin omgegaan met tools die door de stichting EYOF Utrecht 2013 zijn aangereikt (brochures, informatie)?
3. Op welke manier kan een side-event programma als de Achmea H5C zorgen voor een verduurzaming van (eventuele) positieve effecten? Welke randvoorwaarden zijn bepalend voor het realiseren van structurele sportdeelname?

Beantwoording van deze vragen geeft een goed beeld van de kans dat met EYOF Utrecht 2013 en de Achmea H5C een bijdrage wordt geleverd aan de sportbeleving en -participatie en daarmee aan de gezonde en actieve leefstijl van de jeugd.

DEELNEMER URBAN TOUR
VULT ENQUÊTE IN VAN
HOGESCHOOL UTRECHT

1.2 Theoretische onderbouwing

Er is een breed draagvlak voor het idee dat sport een bijdrage kan leveren aan de aanpak van complexe maatschappelijke kwesties. Ook sportevenementen worden in dit opzicht belangrijk gevonden. Met het organiseren van side-events willen organisatoren een maatschappelijke spin-off van deze events realiseren. In de periode 2010-2011 vond er een tiental experimenten plaats ten behoeve van het 'beleidskader pilots sportevenementen', geïnitieerd en opgesteld door het ministerie van VWS. Het beleidskader was erop gericht om nieuwe kennis en ervaring op te doen met het realiseren van maatschappelijke spin-off rondom sportevenementen. Het ministerie heeft DSP-groep gevraagd om de evaluatie van het beleidskader uit te voeren dat in 2012 uitmondde in de rapportage 'Meer halen uit sportevenementen' (De Groot e.a., 2012). Een belangrijke constatering in deze rapportage is dat het, om duurzame gedragsverandering met betrekking tot sport en bewegen tot stand te brengen, van belang is dat deelnemers aan side-events positieve sportervaringen opdoen. Plezier, inspiratie en aangewakkerd enthousiasme spelen daarbij een belangrijke rol. Wanneer een side-event erin slaagt om aan te sluiten bij de motivatie van deelnemers om te gaan sporten, waardoor deelnemers plezier beleven, kan dat mensen inspireren om te gaan bewegen en sporten (De Groot e.a., 2012). Het is deze achterliggende gedachte die we ook in het voorliggende onderzoek als uitgangspunt hebben genomen.

De onderzoekers onderscheiden themagebieden waarop maatschappelijke spin-off van side-events kan plaatsvinden. De themagebieden 'participatie & cohesie' en 'beleving & ervaring' sluiten aan bij de vraagstelling van het voorliggende onderzoek. De Groot e.a. (2012) stellen dat het inbedden van een side-event programma van een sportevenement van invloed kan zijn op de toename van de sportparticipatie. Door side-events kunnen deelnemers positieve sportervaringen opdoen. Positieve ervaringen zijn een van de belangrijkste redenen om te gaan en blijven sporten. Kansen moeten volgens de onderzoekers gezocht worden in de mogelijkheden die evenementen door hun feestelijke karakter hebben in het beleven van plezier. Plezier speelt een belangrijke rol om niet-sporters te binden, dat geldt zeker voor kinderen (De Groot, 2012). De meerwaarde die sportevenementen kunnen hebben binnen het themagebied 'beleving & ervaring', liggen gelegen in de rol die sportevenementen kunnen spelen bij het inspireren van mensen om meer te gaan bewegen en sporten. Een belangrijke indicator waarmee de maatschappelijke spin-off binnen dit thema tot uiting kan komen is volgens De Groot e.a. (2012) een positieve/ afnemende attitude tegenover bepaalde (daarvoor onbekende) sporten. Dan ontstaat volgens de onderzoekers de kans dat er gedragsverandering plaatsvindt, wat kan resulteren in een toename van verenigingslidmaatschappen en deelname aan anders georganiseerde sporten.

In verschillende gedragsveranderingsmodellen (I-CHANGE, Triademodel) is de factor 'motivatie' van belang om tot blijvend anders gedrag te komen, zoals het deelnemen aan sportactiviteiten. Bij het dagelijks bewegen spelen meerdere motieven tegelijkertijd een rol, zowel intrinsieke als extrinsieke redenen (Deci & Ryan, 1985, Vansteenkiste e.a., 2004). De Urban Tour deelnemers is aan de hand van 18 stellingen gevraagd waarom zij bewegen en sporten (zie tabel bijlage 2). De uitspraken zijn een vertaling en een selectie uit de Engelse vragenlijst 'motives for physical activities measure – revised (Ryan e.a., 1997), die tevens gebruikt zijn in de studie 'School, bewegen en sport' (Stuij e.a., 2011). De uitspraken zijn na een statistische analyse verdeeld in vijf motiefgroepen: positief (bijvoorbeeld: sporten vanwege het plezier dat je er aan beleeft), lichamenlijk effect (bijvoorbeeld: sporten om er beter uit te zien), aanzien/ showen (bijvoorbeeld: sporten om te showen), spanning/ avontuur (bijvoorbeeld: om sportieve grenzen te verleggen) en competitie (bijvoorbeeld: sporten om te winnen). Iemand kan om één of meerdere redenen sporten en bewegen, dus op meerdere motiefgroepen hoog scoren. Bewegen en sporten vanwege het positieve gevoel verwijst naar een meer intrinsiek motief: het doel is ingaan op de bewegingsuitdaging, wat dicht aanligt tegen het bewegen zelf. Bij extrinsieke motivatie bewegen mensen meer om doelen die buiten het bewegen zelf liggen, zoals bewegen om het lichamenlijke effect (een beter figuur) of om het vergroten van aanzien of de eigen status. Tussen deze twee uitersten zit bewegen en sporten vanwege spanning/ avontuur en competitie. Deze twee motieven hebben deels een directe relatie met het bewegen. Bepaalde beweegactiviteiten zijn bijvoorbeeld uit zichzelf spannend/ avontuurlijk om te doen. Ook kan competitie met en tegen anderen inherent zijn aan sporten en bewegen zelf (Stuij e.a., 2011).

In hoofdstuk 2 gaan we in op de vraag hoe de jongeren de Urban Tour en Sportdagen hebben beleefd en gewaardeerd en hoe deze beleving en waardering samenhangen met de genoemde sportmotieven. Motivatiefactoren worden beïnvloed door verschillende factoren, waaronder het bewustzijn (kennis) en sociale barrières. Deze kunnen van invloed zijn op iemands intentie om zijn of haar gedrag ten aanzien van – in dit geval – sport te veranderen (De Vries & Mudde, 1998). In hoofdstuk 3 zal stil worden gestaan bij het lespakket dat als 'tool' is ingezet om kennis over sport en bewegen van deelnemers aan de Sportdagen bij te brengen. In hoofdstuk 4 wordt duidelijk in hoeverre (sociale) barrières van invloed kunnen zijn op de verduurzaming van het side-eventprogramma. Speciale aandacht gaat daarbij uit naar de uitkomsten van deelnemers die aangaven niet sportactief te zijn en deelnemers die zowel verenigingslid als ook in de vrijetijd sportactief zijn.

1.3 Onderzoekopzet

Tijdens de Urban Tour (in de stad en regio Utrecht) en tijdens de Sportdagen zijn enquêtes afgenomen onder de deelnemers. In totaal zijn er tijdens acht Urban Tour stops 513 enquêtes ingevuld en 486 enquêtes tijdens drie sportdagen (zie tabel 1.1). De enquêtes bevatten vragen met betrekking tot persoonlijke en sportieve achtergrond kenmerken, sportief zelfbeeld, waardering van de Achmea H5C en sportmotieven. De data zijn verwerkt in SPSS. Als aanvulling op de enquêtes zijn er ter plekke ongeveer 100 korte interviews gehouden met deelnemers aan de Achmea H5C. De interviews geven een verdiepend inzicht in de vraag waarom en/ of hoe de sportbeleving van jongeren tijdens de Achmea H5C wel/ niet werd versterkt. Met de uitkomsten kan er een antwoord worden gegeven op deelvraag 1; hoe en in welke mate hebben side-events bijgedragen aan een sterkere/ positieve sportbeleving onder de jeugd?

Om meer inzicht te krijgen in de wijze waarop de Achmea H5C voor een duurzaam effect zou kunnen zorgen, zijn er tijdens de side-events interviews afgenomen met aanwezige begeleiders en heeft er een interview plaatsgevonden met een projectleider van de Achmea H5C. Verder hebben er vier interviews plaatsgevonden met docenten op basisscholen aan het einde van les drie uit de lessenserie. Tijdens vijf van deze lessen hebben we de bespreking van de docenten met de leerlingen bijgewoond om te horen hoe ze op de Sportdagen terugkijken, of de Sportdagen effect hebben gehad op de sportbeleving van de leerlingen en in hoeverre er vervolgcacties/ verankering richting bijvoorbeeld 'niet-actieve' kinderen plaatsvindt. De uitkomsten van deze interviews zijn gebruikt om antwoord te geven op deelvraag 2; welke mogelijkheden scholen en sportverenigingen zien om voort te borduren op het (beoogde) ontstane enthousiasme voor sport en hoe ze zijn omgegaan met de door de stichting EYOF Utrecht 2013 aangereikte tools.

Om na te gaan op welke manier een side-event programma als de Achmea H5C een duurzaam effect kan bewerkstelligen (deelvraag 3), is van reeds benoemde onderzoeksinstrumenten en activiteiten gebruik gemaakt. Daarnaast is een casestudy verricht in aanloop naar de Urban Tour stop in de Utrechtse wijk Ondiep. De keuze voor de wijk Ondiep is gebaseerd op cijfers uit de Sportnota 2011-2016 (Utrecht, 2010), waaruit blijkt dat bewoners uit de wijk Ondiep 10% minder sporten dan het stedelijke gemiddelde. Daarnaast heeft de Anton Geesink Judoschool een prominente plek in de wijk; judo is een van de negen takken van sport waar tijdens het EYOF Utrecht 2013 toernooidagen om de medailles werd gestreden. De in Ondiep geboren en getogen oud olympisch kampioen Anton Geesink trad in 1978 tot het IOC toe.

Tabel 1.1 Enquêtes en interviews deelnemers AH5C Urban Tour en Sportdagen

	Locatie	Datum	Aantal
Enquêtes Urban Tour stop	Nieuw Welgelegen	3 jan 2013	37
	Overvecht	27 feb 2013	99
	Zeist	12 mrt 2013	95
	Hoograven	10 apr 2013	49
	Breukelen	19 apr 2013	65
	Vredenburg	25 apr 2013	0
	Maximapark	26 apr 2013	103
	Ondiep	3 mei 2013	64
Totaal			513

	Onderwijs type	Datum	Aantal
Enquêtes Sportdagen	Primair Onderwijs	17 jun 2013	153
	Primair Onderwijs	18 jun 2013	119
	Voortgezet Onderwijs	20 jun 2013	213
Totaal			486

	Interviews	Datum	Aantal
Interviews Achmea H5C	Urban Tour	3 jan - 3 mei 2013	75
	Sportdagen	10 jun - 21 jun 2013	25
	Casestudy Ondiep	1 mrt - 10 mei 2013	20
	Lesbezoeken	18 jun - 5 jul 2013	5
	Docenten	18 jun - 5 jul 2013	4
Totaal			129

2. BELEVING DEELNEMERS URBAN TOUR EN SPORTDAGEN

Dit hoofdstuk geeft antwoord op deelvraag 1: hoe en in welke mate hebben de side-events bijgedragen aan een sterkere/ positieve sportbeleving onder de jeugd? In paragraaf 2.1 worden achtergrond kenmerken van de respondenten besproken. In paragraaf 2.2 komen de ervaringen van de deelnemers met de Urban Tour en Sportdagen aan de orde. In paragraaf 2.3 wordt nagegaan in hoeverre de deelnemers zich uitgedaagd voelen om hun talent te ontdekken en paragraaf 2.4 geeft inzicht in de algemene beoordeling van de Achmea H5C door de deelnemers.

2.1 Kenmerken deelnemers

De Achmea H5C bereikte met de Urban Tour en Sportdagen maar liefst 16.557 jeugdigen, een bijzondere prestatie, ruim boven de doelstelling vooraf van 10.000 deelnemers. In tabel 2.1 is een overzicht van de sociaaldemografische kenmerken van de 999 deelnemers die een enquête invulden tijdens de Urban Tour of Sportdagen. Uit de gegevens blijkt dat iets meer meisjes dan jongens de enquête hebben ingevuld: in totaal is 57% van de vragenlijsten ingevuld door meisjes. Voor de Urban Tour geldt dat 78% van de ondervraagden tussen de 8-12 jaar oud was; 74% van hen bezocht op dat moment de basisschool. Hieruit kan geconcludeerd worden dat de Urban Tour voornamelijk jongere deelnemers heeft aangetrokken. Datzelfde geldt voor de Sportdagen: in zes dagen tijd deden leerlingen van 70 basisscholen mee en in drie dagen leerlingen van 29 voortgezet onderwijs scholen. Van de scholieren die op de Sportdagen de vragenlijsten hebben ingevuld valt 90% binnen de jongste leeftijdscategorie, 56% van de ondervraagden zat op de basisschool. Een vijfde van de Urban Tour deelnemers volgde een opleiding op VMBO-niveau; van de scholieren die aanwezig waren tijdens de Sportdagen volgde 13% een opleiding op VMBO-niveau en een derde op HAVO/VWO niveau. Een van de doelen van de Sportdagen was om met name VMBO-leerlingen te bereiken. Op basis van deze gegevens lijkt het aantal VMBO-leerlingen achter te blijven ten opzichte van HAVO/VWO-leerlingen. De Urban Tour is er beter dan de Sportdagen in geslaagd VMBO-leerlingen te bereiken.

Tabel 2.1 Sociaaldemografische kenmerken deelnemers Urban Tour en Sportdagen (in aantallen en procenten) (N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)

		Urban Tour		Sportdagen	
		Aantal	%	Aantal	%
Geslacht	Jongen	223	44	202	42
	Meisje	290	56	283	58
Leeftijd	8-12	398	78	282	58
	13-16	115	22	200	42
Opleiding	Basisschool	377	74	273	56
	VMBO	99	19	63	13
	HAVO/ VWO	21	4	150	31
	MBO/ HBO/ WO	16	2	0	0

De respondenten zijn op basis van hun sport- en beweggedrag ingedeeld in een of meerdere sportieve vrijetijdscategorieën (tabel 2.2). De respondenten is gevraagd of ze lid zijn van een of meerdere sportclubs (categorie 'Clubporter' en/of 'Club en vrijetijdactief'), welke sport de respondent beoefent bij een vereniging (indien van toepassing), of de respondenten in hun vrije tijd (ook) op een andere manier regelmatig aan sport en bewegen doen (categorie 'Vrijetijd actief' en/of 'Club en vrijetijd actief') en welke activiteiten ze dan beoefenen. Van de Urban Tour deelnemers gaf 8% van de respondenten aan niet actief te zijn bij een vereniging of op een andere manier actief te zijn in hun vrije tijd. Bij de Sportdagen gaat het om 5% van de respondenten (categorie 'Niet actief'). Oftewel, het overgrote deel van de Achmea H5C deelnemers geeft aan in de vrijetijd sport- en beweegactief te zijn. Relatief veel deelnemers van de Sportdagen zijn zowel bij een vereniging als in de vrijetijd sport- en beweegactief: 72% van de ondervraagden tegenover 57% van de Urban Tour respondenten. Landelijk onderzoek naar sporters toont aan dat 75% van de jeugd tussen de 6-17 jaar oud lid is van een vereniging (Collard & Hoekman, 2012). Percentages 'clubsporters' van zowel Urban Tour (72%) als Sportdagen (82%) deelnemers zijn daarmee nagenoeg gelijk aan het landelijke percentage. De meest beoefende clubsporten zijn voetbal, danssport en vechtsport. De populairste sport- en beweegactiviteiten in de vrijetijd zijn voetbal, buitenspelen en hardlopen.

Tabel 2.2 Sportieve tijdsbesteding deelnemers Urban Tour en Sportdagen in clubverband en in vrijetijd (in aantallen en procenten) (N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)

	Urban Tour		Sportdagen	
	Aantal	%	Aantal	%
Clubsporter	367	72	397	82
Vrijetijd actief	391	76	405	83
Club en vrijetijd actief	291	57	341	72
Niet actief	41	8	22	5

In paragraaf 1.2 is beschreven hoe er in het onderzoek gebruik is gemaakt van bestaande stellingen om de beweeg- en sportmotieven van de deelnemers van de Urban Tour inzichtelijk te maken. Mensen kunnen om meerdere redenen sporten en bewegen. Uit dit onderzoek blijkt dat van de Urban Tour respondenten 46% valt binnen het motief 'positief'. De overige motieven kennen de volgende percentages: 43% 'lichamelijk effect', 44% 'aanzien/ showen', 47% 'spanning/ avontuur' en 45% 'competitie' (tabel 2.3). Er is geen dominerend motief, maar een gelijkmatige verdeling te constateren. Uit het onderzoek komt naar voren dat leerlingen in het voortgezet onderwijs vaker sporten met het motief 'lichamelijk effect' (54%) dan kinderen uit het primair onderwijs. Kinderen uit het primair onderwijs zijn daarentegen relatief vaak actief vanwege motieven op het vlak van 'aanzien/ showen' (56%) en 'spanning/ avontuur' (58%). Verder blijkt dat jongens beduidend vaker dan meisjes sporten vanwege het motief 'competitie' (59%).

TENNIS WAS EEN VAN DE
AANGEBODEN SPORTEN
TIJDENS DE SPORTDAGEN

Tabel 2.3 Beweeg- en sportmotieven Urban Tour deelnemers naar achtergrondkenmerken (in procenten) (N=394)

	Positief (n= 183) 46%	Lichamelijk effect (n= 170) 43%	Aanzien/ showen (n= 172) 44%	Spanning en avontuur (n= 186) 47%	Competitie (n=179) 45%
--	-----------------------------	--	---------------------------------------	---	------------------------------

Onderwijstype

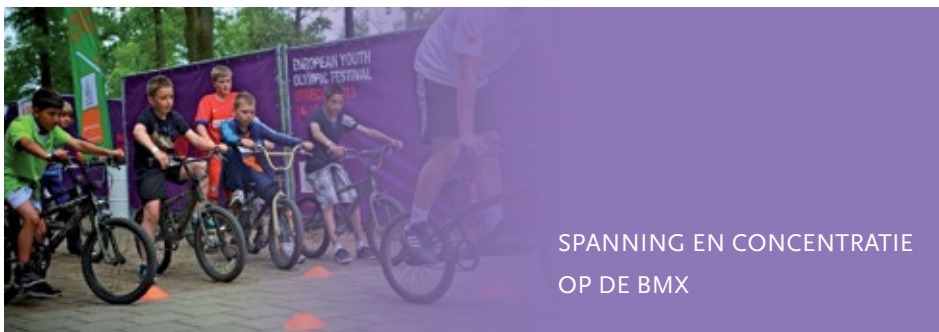
Primair onderwijs	52	46	66	58	47
Voortgezet onderwijs	48	54	44	42	53

Geslacht

Jongen	51	48	53	52	59
Meisje	49	52	47	48	41
Totaal	100	100	100	100	100

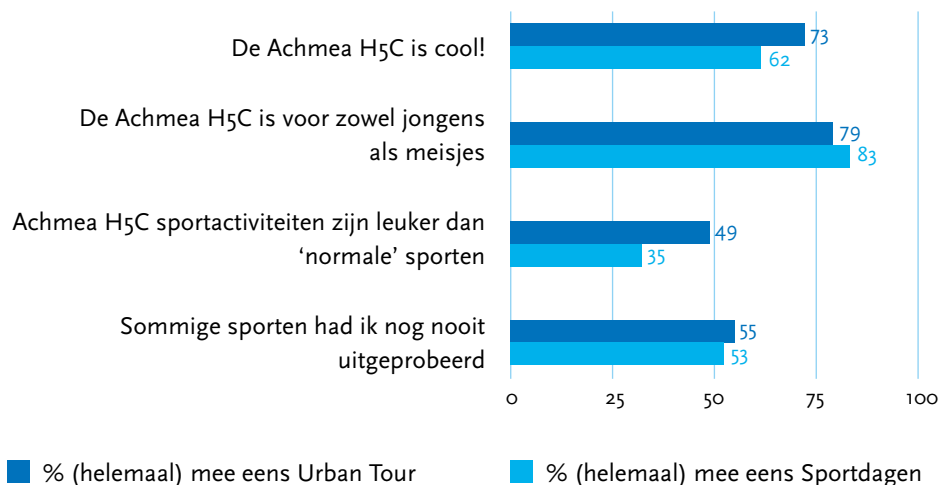
2.2 Achmea H5C beweeg- en sportkennismakingsevent

De Achmea H5C heeft geprobeerd om aan te sluiten bij de belevingswereld van de jeugdigen. De Achmea H5C wordt door de deelnemers enthousiast ontvangen: driekwart van de Urban Tour respondenten en tweederde van de Sportdagen respondenten is het (helemaal) eens met de stelling 'De Achmea H5C is cool!' (figuur 2.1).

SPANNING EN CONCENTRATIE
OP DE BMX

Figuur 2.1 Waardering Achmea H5C beweeg- en sportkennismakingsevent

De uitkomsten tonen daarmee aan dat een groot aantal deelnemers enthousiast is over de Achmea H5C. Deelnemers geven aan dat de sportsettings er “gezellig”, “sportief” en “leuk” uitzien. De muziek die gedraaid werd tijdens de Urban Tour zorgde voor extra sfeer:

“Ik vind het hele coole muziek. Ehh, ja, het past gewoon bij het sporten. Het is het ritme waarop je loopt en gooit en waar je op slaat. Het is gewoon waarop je lekker beweegt, je voelt je er energieker door.” (Urban Tour Hoograven, jongen, 11 jaar).

De sportactiviteiten die de deelnemers konden beoefenen werden als vernieuwend en spannend ervaren. Citaten die dit illustreren:

“Ik vond het cool! Ik heb nog nooit op een BMX gezeten.”
(Urban Tour Hoograven, jongen, 9 jaar).

“Ik durfde in het begin niet echt op de BMX, maar ik vond het wel leuk... een beetje snelheid vind ik wel leuk, de spanning zeg maar.” (Sportdagen, meisje, 14 jaar).

Ondank de positieve waardering waren er ook wensen om het event nog meer te optimaliseren:

“Ze moeten gewoon echte judoasjes hebben, zodat we echt kunnen judoën. Nu moeten we aan kleren trekken en dat werkt niet. Zo krijg je niet echt een judo gevoel.”
(*Urban Tour Ondiep, meisje, 10 jaar*).

De meeste respondenten vinden de side-events voor zowel jongens als meisjes. Uit de interviews bleek dat de deelnemers nog wel eens onderscheid maakten naar jongens- en meidensporten. Over freerunnen bijvoorbeeld:

“Ik vind dit meer voor jongens, het is avontuurlijk. Het lijkt me dat meer jongens dit doen dan meiden. Dat is niet heel erg, maar toch wel een beetje. Het blijft wel in je achterhoofd.” (*Sportdagen, meisje, 13 jaar*).

Soms weerhield het vrouwelijke deelnemers om mee te doen aan BMX:

“Het ziet er leuk uit allemaal, maar ik zou hier geen BMX doen. Straks val je en dan heb je pijn of ben je vies. En er staan alleen maar jongens bij, dus ik weet niet hoe ze gaan reageren als er ook een meisje meedoet. Misschien vinden ze het wel gek als wij meedoen.” (*Urban Tour Breukelen, meisje, 11 jaar*).

Andersom werd uit de observaties duidelijk dat de drempel voor jongens om mee te doen aan het streetdance soms te hoog was. Sociale druk speelt wellicht een rol, maar ook gewenning:

“Van judo heb ik geleerd hoe je iemand moet vasthouden. Dat voelde wel gek, want we deden het met meisjes en jongens gemengd.” (*Sportdagen, meisje, 9 jaar*).

De helft van de Urban Tour deelnemers gaf aan het (helemaal) eens te zijn dat Achmea H5C activiteiten leuker zijn dan ‘normale’ sportactiviteiten; een derde van de Sportdagen deelnemers was het eens met deze stelling. Persoonlijke voorkeuren spelen een rol:

“Ik vond tennis het leukst omdat het anders is dan tennis. Hier hoeft je niet over het net heen te slaan maar dat zelf verzinnen wat je doet. Je hebt de vrijheid.”
(*Urban Tour Zeist, jongen, 12 jaar*).

of:

“Hier is het allemaal een beetje...hoe zeg je dat...het is niet echt zoals hoe ze normaal doen. Bij tennis, daar krijg je ander materiaal en speel je met een klein netje en ander soort racket.” (*Sportdagen, meisje, 15 jaar*).

Een aantal deelnemers had moeite om in te schatten of iets een sport is of niet:

“Freerunnen vond ik het leukst, het is een stoere sport. Het is leuk om lekker op straat bezig te zijn en het is anders dan andere sporten. Het is eigenlijk niet echt een sport. Als ik aan een sport denk, denk ik aan een clubhuis en je hebt ook geen trainingen.” (*Urban Tour Zeist, meisje, 14 jaar*).

Voor ongeveer de helft van de deelnemers van de side-events waren de activiteiten nieuw en hadden ze deze nog niet eerder uitgeprobeerd. Deelnemers van de Sportdagen gaven bijvoorbeeld aan voor het eerst rolstoelbasketbal te hebben uitgeprobeerd, maar ook reguliere sporten als judo of worstelen waren voor sommige deelnemers nieuw. Dit leidde tot meer en minder enthousiaste ervaringen:

“Bij volleybal heb ik leren smashes en bij tennis leren opslaan. Het is wel heel leuk! Bij sumoworstelen heb ik geleerd hoe je iemand kan uitschakelen, maar het is wel heel moeilijk, dat maakt het ook een beetje saai.” (*Sportdagen, jongen, 11 jaar*).

en:

“Nou, de sporten die ik doe, doe ik altijd en dit niet zo vaak. Ja, het is wel een ander gevoel zeg maar. Wel een beetje spannend. Ik ben mijn sporten gewend, maar free-runnen totaal niet. Het is wel leuk om te doen. Ik had eerst het gevoel dat het mij niet zou lukken, maar het ging verder wel.” (*Sportdagen, meisje, 12 jaar*).

In tabel 2.4 zijn de stellingen met betrekking tot de waardering van de Achmea H5C uitgesplitst naar actieve kinderen (bij een club danwel op overige momenten in de vrijetijd) en niet-actieve kinderen. Hoewel uit de analyse blijkt dat ‘niet-actieve’ deelnemers aan de Urban Tour, het side-event minder ‘cool’ vinden dan deelnemers die zowel in club en vrijetijd actief zijn (68% tegen 77%), is de Achmea H5C er in geslaagd het merendeel van de ‘niet-actievellingen’ te enthousiasmeren. Met name ‘niet-actieve’ deelnemers aan de Urban Tour (63%) vonden de (sport)activiteiten leuker dan ‘normale’ sporten. De opzet van de side-events is daarmee kansrijk gebleken om jeugdigen die ‘niet actief’ zijn plezier te laten beleven aan sport- en beweegactiviteiten. Over het algemeen liggen de scores voor de waardering van de Urban Tour iets hoger dan de Sportdagen. Het onderlinge verschil tussen de ‘actievellingen’ en ‘niet-actievellingen’ van de Sportdagen is kleiner.

Tabel 2.4 Waardering Achmea H5C naar sportieve tijdsbesteding (in procenten) (N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)

Achmea H5C beweringen % (helemaal) mee eens	Urban Tour			Sportdagen		
	Totaal (n=513)	Club en vrijetijd (n=291)	Niet actief (n=41)	Totaal (n=486)	Club en vrijetijd (n=341)	Niet actief (n=22)
	%	%	%	%	%	
Sommige sporten had ik nog nooit uitprobeerd	55	55	56	53	52	46
De Achmea H5C is cool!	73	77	68	62	64	68
De Achmea H5C (sport) activiteiten zijn leuker dan normale sporten	49	46	63	35	34	36

Uit het onderzoek blijkt dat Urban Tour deelnemers die sporten en bewegen vanuit het motief 'spanning/ avontuur' het side-event meer waarderen dan deelnemers uit de andere motiefgroepen (tabel 2.5). Uit deze groep is 83% het er (helemaal) mee eens dat de Urban Tour 'cool!' is en 57% vindt dat de activiteiten leuker dan 'normale' sporten zijn.

Tabel 2.5 Waardering Achmea H5C naar beweeg- en sportmotieven Urban Tour deelnemers (in procenten) (N=394)

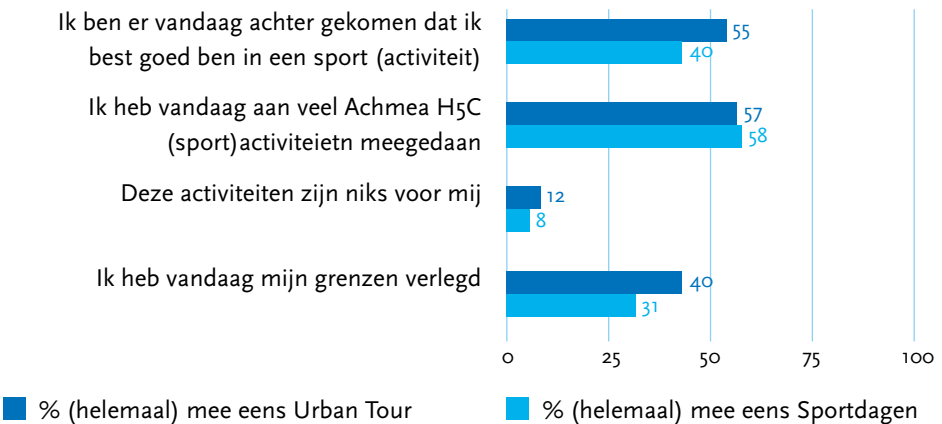
Urban Tour beweringen % (helemaal) mee eens	Positief (n=183)	Lichamelijk effect (n=170)	Aanzien/ showen (n=172)	Spanning en avontuur (n=186)	Compe- titie (n=179)
	%	%	%	%	%
De Achmea H5C is cool!	80	78	77	83	75
De Achmea H5C (sport) activiteiten zijn leuker dan normale sporten	48	48	49	57	49

Deelnemers die sporten en bewegen vanuit het motief 'competitie', vinden de Urban Tour minder 'cool!' (75%) dan de deelnemers met overige motieven.

2.3 Challenge?!

Door deel te nemen aan het sport- en beweegkennismakingsevent (Urban Tour en Sportdagen) zijn de deelnemers naar eigen zeggen meer of minder uitgedaagd en/of hebben ze talenten kunnen ontdekken. Meer dan de helft (55%) van de Urban Tour deelnemers geeft aan dat ze er tijdens het event achter zijn gekomen dat ze best goed zijn in een sport(activiteit) (figuur 2.2). Het percentage dat het (helemaal) eens is met deze stelling ligt lager voor de deelnemers aan de Sportdagen (40%).

Figuur 2.2 Waardering Achmea H5C 'talent ontdekken'

De opzet van de activiteiten en de begeleiders van de activiteiten kunnen van cruciaal belang zijn voor het ontdekken van talent en een positieve sportbeleving:

“Je gooit hier met de bal tegen televisieschermen en je komt steeds een level hoger. Soms is het best moeilijk en dan vind ik het gaaf als ik mijn score weer verbroken heb, dan ben ik weer blij als het me gelukt is. Hoe hoger je komt in een level, hoe sneller je de bal tegen een televisiescherm aan moet gooien. Die jongens daar leggen de spelregels uit en staan er daarna bij. Ze zeggen dat ik goed ben omdat ik steeds mijn score verbeter. Eén van die jongens had het me eerst voorgedaan en was best goed. Als hij dan zegt dat ik goed ben voel ik me wel cool.” (Urban Tour Vredenburg, jongen, 12 jaar).

Begeleiders hadden voor sommige deelnemers een duidelijke voorbeeldrol. Niet alle begeleiders slaagden hierin. Een aantal deelnemers gaf bij freerunning aan dat ze de demonstratie hadden gezien van de begeleiders en durfden daarna niet mee te doen omdat ze bang waren dat ze te slecht waren en het niveau van beweging niet aankonden.

Aansluiten bij het bewegingsniveau van de deelnemers en kunnen differentiëren in de activiteit voor betere en zwakkere bewegers is daarom van groot belang.

Een ruime meerderheid van alle respondenten gaf te kennen aan veel activiteiten te hebben meegedaan. Uit de interviews blijkt dat de Sportdagen als erg druk werden ervaren en dat er soms lang gewacht moest worden om een activiteit te kunnen doen. De Urban Tour duurde geen hele dag. Scholen kwamen bijvoorbeeld met een klas voor een uur of twee uur langs. Dit verklaart wellicht het gevoel van de Sportdagen deelnemers dat ze aan veel activiteiten hebben meegedaan: ondanks de momenten waarop er vanwege drukte niet kon worden gesport, hebben ze over de gehele dag toch aan veel activiteiten kunnen meedoen:

“Het is super leuk hier, er is veel te doen, je verveelt je niet snel. Het is heel groot, met heel veel verschillende dingen. De clinics zijn wel kort, vind ik. Het is te snel om die sport echt goed te kunnen doen” (*Sportdagen, jongen, 12 jaar*).

en:

“Bij rolstoelbasketbal wilden we nog een keer, maar toen moesten wij de hele tijd wachten en toen we dan eindelijk mochten kwam er een nieuwe groep en mochten zij weer. Lange wachttijd en je mocht dus eigenlijk niet nog een keer.” (*Sportdagen, jongen, 11 jaar*).

Een kleine minderheid (10%) van de Achmea H5C deelnemers gaf aan de activiteiten niks te vinden. Respondenten hebben dit om verschillende redenen aangegeven, bijvoorbeeld omdat het te moeilijk was:

“Squashen vind ik het minst leuk. Ik ging tijdens deze les niet echt meedoen. Ik zat eigenlijk meer aan de kant. Ik vond het te moeilijk om te spelen.” (*Sportdagen, meisje, 13 jaar*).

Deelnemers vonden dat ze er slecht in waren:

“Volleybal vond ik het minst, het ligt me niet zo. Ik vond tennis eigenlijk ook helemaal niet leuk. Ik ben er slecht in en als je alles mislaat is het niet meer zo leuk.” (*Sportdagen, jongen, 11 jaar*).

Of omdat deelnemers het niet veilig genoeg vonden:

“Het was leuk om er vandaag mee kennis te maken, maar ik ga niet met deze sport verder. Het is gewoon te gevaarlijk.” (*Urban Tour Zeist, meisje, 14 jaar*).

Uit bovenstaande antwoorden blijkt dat deelnemers soms meer of minder te spreken waren over reguliere sportactiviteiten zoals tennis, volleybal en squash. Ook trendy, hippe en ‘fun’ activiteiten zoals BMX en luchtkussenspelen werden wisselend beoordeeld en ervaren door de deelnemers. Eenderde van de Sportdagen deelnemers en bijna de helft van de Urban Tour deelnemers gaf te kennen het (helemaal) eens te zijn met de stelling ‘Ik heb vandaag mijn grenzen verlegd’. Uit sommige interviews kwam dit overduidelijk naar voren:

“Het was best wel leuk om te doen, alleen je hebt veel angst om te vallen. Het is best wel eng omdat je steeds van die helling af moet en ik ging er een beetje naast. Als je heel hoog gaat met je BMX en weer snel naar beneden, dat was best eng. Maar ze hielpen je goed, ik kon het hele parcours afleggen.” (*Sportdagen, meisje, 11 jaar*).

Van angst overwinnen tot grensverleggend bezig zijn:

“Toen ik het voor het eerst zag, leken die kleine heuveltjes bij het BMX’en me niet leuk. Toen ik eenmaal bezig was viel het erg mee en vond ik het leuk. Ik heb een paar rondes gedaan. Je moet controle houden en niet flikkeren. Het geeft wel een kick, want ik ging een beetje jumpsen, dat is stoer optrekken en in de lucht proberen te fietsen.” (*Sportdagen, jongen, 14 jaar*).

Het materiaal was enerzijds uitdagend, anderzijds een hulpmiddel om grenzen te verleggen:

“Hoogspringen is voor mij echt een uitdaging, dat vind ik erg leuk om te doen. Ik heb vroeger op atletiek gezeten maar durfde dat nooit te doen. Maar ik wil het toch proberen. Ik vind dat ik voor mezelf een bepaalde angst moet overwinnen. Ik was altijd bang om te springen, maar het atletiek gedeelte ziet er best veilig uit, er ligt hier een enorm luchtkussen, een bouncer. Daarom doe ik het.” (*Urban Tour Vredenburg, jongen, 17 jaar*).

Begeleiders konden inspireren om de grenzen op te zoeken:

“Ze kunnen het heel goed. Ik vind het er cool uitzien en ook spectaculair als zij het doen. Als zij het doen hebben we zeg maar een voorbeeld gezien en dan ga je ook dingen proberen” (*Urban Tour Hoograven, meisje, 11 jaar*).

De stellingen uit figuur 2.2 staan in tabel 2.6 uitgesplitst naar meer en minder sport- en beweegactieve deelnemers in clubverband en vrijetijd. De verschillen tussen deze twee

groepen zijn aanzienlijk. Met name bij de stelling 'Ik heb vandaag aan veel Achmea H5C (sport)activiteiten meegedaan' valt dit op. Zo is 44% van de Urban tour deelnemers die 'niet actief' is het (helemaal) eens met deze stelling, tegenover tweederde van de actieve deelnemers. Ook bij de Sportdagen zien we dit verschil tussen de twee groepen terug: de helft van de 'niet actieve' deelnemers geeft aan aan veel (sport)activiteiten bij de Sportdagen te hebben meegedaan, tegenover tweederde van de 'actieve deelnemers'. Voor de Urban Tour geldt tot slot nog dat ook op de stelling 'deze activiteiten zijn niks voor mij' duidelijke verschillen werden gevonden tussen 'actieve' en 'niet-actieve' deelnemers: waar een kwart van laatstgenoemde groep aangeeft het (helemaal) eens te zijn met deze stelling, geldt dit voor slechts 11% van de 'actieve' deelnemers.

Deelnemers die inactief zijn in hun vrije tijd hebben kortom minder vaak het gevoel gekregen dat ze 'best goed zijn in een activiteit'. Tevens hebben ze aan minder activiteiten meegedaan, waarbij de 'inactieve' Urban Tour deelnemers relatief vaak aangeven de activiteiten niks te vinden. Hoewel de verschillen tussen 'actieve' en 'niet-actieve' respondenten groot zijn, is het algemene beeld van de opbrengsten van de Achmea H5C niet negatief ten aanzien van de 'niet-actieve' groep. Nog altijd een meerderheid van deze groep geeft aan de side-events cool te vinden. Bovendien heeft ongeveer de helft van de groep 'inactieven' tijdens deze events ontdekt dat hij/ zij best goed is in een (sport)activiteit en is maar een kleine minderheid het eens met de stelling 'deze activiteiten zijn niks voor mij'.

*Tabel 2.6 Waardering Achmea H5C naar sportieve tijdsbesteding (in procenten)
(N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)*

Achmea H5C Achmea H5C beweringen % (helemaal) mee eens	Urban Tour			Sportdagen		
	Totaal (n=513)	Club en vrijetijd (n=291)	Niet actief (n=41)	Totaal (n=486)	Club en vrijetijd (n=341)	Niet actief (n=22)
	%	%	%	%	%	
Ik ben er vandaag achtergekomen dat ik best goed ben in een sport(activiteit)	55	57	49	40	42	32
Ik heb vandaag aan veel Achmea H5C (sport) activiteiten meegedaan	57	61	44	58	61	50
Deze activiteiten zijn niks voor mij	12	11	27	8	6	9

Hoewel het om kleine verschillen gaat, geven deelnemers die sporten om het motief 'spanning/ avontuur' vaker aan hun grenzen te hebben verlegd (tabel 2.7). Deelnemers die sporten vanwege het 'positieve' gevoel en 'spanning/ avontuur' zijn het het vaakst oneens met de stelling dat de activiteiten niks voor hen zijn.

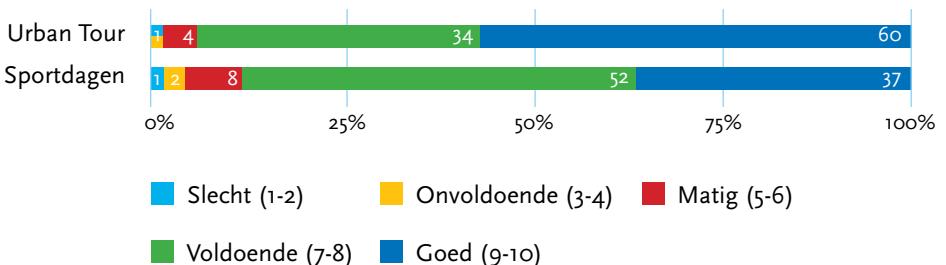
Tabel 2.7 Waardering Achmea H5C naar beweeg- en sportmotieven Urban Tour deelnemers (in procenten) (N=394)

Urban Tour beweringen % (helemaal) mee eens	Positief (n=183)	Lichamelijk effect (n=170)	Aanzien/showen (n=172)	Spanning en avontuur (n=186)	Competitie (n=179)
	%	%	%	%	%
Ik heb vandaag mijn grenzen verlegd	40	41	42	45	44
Deze activiteiten zijn niks voor mij	6	11	11	8	11

2.4 Algemene beoordeling

De deelnemers hebben cijfers gegeven voor de Achmea H5C. De uitkomsten tonen aan dat ze het erg naar hun zin hebben gehad (figuur 2.3). Ongeveer tweederde van de Urban Tour deelnemers gaf een 'goed' (9 of 10) en eenderde een 'voldoende' (7 of 8). Voor de Sportdagen gaf eenderde een 'goed' (9 of 10) en de helft van de deelnemers een 'voldoende' (7 of 8).

Figuur 2.3 Beoordeling Cijfer Achmea H5C

Urban Tour deelnemers beoordeelden het side-event gemiddeld met het cijfer 8,7 en deelnemers aan de Sportdagen met een 8,0. Ook tijdens de interviews is gevraagd welk cijfer de deelnemers zouden geven voor de Achmea H5C en waarom. Enkele reacties waren:

“Het was sowieso veel leuker dan ik had verwacht omdat er ook andere dingen bij zaten, dus eerst had ik echt een 5 geschat omdat ik ook bij de sporten kwam die ik echt niet leuk vond. Maar nu echt wel een 8 ofzo.” (*Sportdagen, meisje, 14 jaar*).

“Ik zou het een 8,5 geven omdat ik de sporten eigenlijk niet zo heel leuk vond maar ik vond alles eromheen, wat je er nog allemaal bij kon doen weer echt heel leuk.” (*Sportdagen, meisje, 14 jaar*).

“De shows waren erg leuk.” (*Sportdagen, jongen, 11 jaar*).

“Het is minder leuk dan ik had voorgesteld. De activiteiten naast de clinics zijn niet zo heel leuk, maar het is beter dan school. Ik denk een 7, het was vrij leuk maar wel slecht georganiseerd. In het begin was er helemaal chaos.” (*Sportdagen, jongen, 14 jaar*).

De Urban Tour op 3 januari 2013 in Nieuw Welgelegen was een van de eerste Tour stops en heeft naar schatting slechts 50 deelnemers getrokken in plaats van de verwachte 600. Voor de organisatie een grote tegenvaller. Om die reden is er besloten bij de volgende Urban Tour stops zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande activiteiten zoals een ‘run-step-run’ sponsoractie in Zeist of de ‘Koningsspelen’ in het Máximapark. Ook is er samenwerking gezocht met scholen, zoals bij de Tour stops in Overvecht en Hoograven. Door deze gewijzigde aanpak werd er afgeweken van het oorspronkelijke plan om de Urban Tour een open karakter te geven met een vrije inloop. Op afgesproken tijden kwamen verschillende scholen met klassen langs om de Urban Tour te bezoeken. Om die reden kan het zijn dat kinderen de enquête erg positief hebben ingevuld, omdat het net als bij het laatste citaat “*beter is dan school*” of een reguliere gymles. De Sportdagen werden door de scholen vaak bezocht als ‘vervangende’ sportdag in plaats van de door hen zelf georganiseerde jaarlijkse sportdag. Scholen voor voortgezet onderwijs schreven vaak de ‘sportklassen’ in: klassen met leerlingen die voor een sportprofiel kiezen en 2 uur per week meer sporten en bewegen dan ‘gewone’ scholen. Ook organiseerden scholen voor voortgezet onderwijs de aanmelding door middel van een ‘open inschrijving’, waarbij leerlingen zich vrijwillig konden opgeven om mee te gaan. Het evenement heeft op die manier wellicht meer kinderen aangetrokken die sporten leuk vinden.

Naast alle bovenstaande positieve geluiden, waren er soms kritische antwoorden: “dat het er op de plattegrond veel spectaculairder uitzag”, “er wel heel veel tijd tussen de onderdelen zat”, “overall best lange rijen staan”, “meer rustplekken wel fijn zou zijn”, “erg warm was”, “EHBO slecht te vinden”, “de BMX fietsjes te groot waren om bij de trappers te kunnen”. Een leerkracht liet zich over de begeleiders ontvallen:

“Ik vind dat ze meer vriendelijk tegen de kinderen mogen zijn. Ik heb een beetje het gevoel dat ze met tegenzin hier staan.” (Urban Tour Máximapark, leerkracht).

Kortom, de Achmea H5C heeft een goede beoordeling gekregen, maar kan op een aantal organisatorische punten nog verbeterd worden bij een eventuele herhaling.

Uit tabel 2.8 blijkt dat er een duidelijk verschil is tussen leerlingen die minder en meer actief zijn. Kinderen die niet lid zijn van een sportvereniging en ook in hun vrije tijd niet aan sport en bewegen doen, geven vaker een lager cijfer dan kinderen die wel actief zijn. Hoewel ze vaker een lager cijfer geven, is de algemene beoordeling van deze groep nog steeds ruim voldoende.

Tabel 2.8 Beoordeling Achmea H5C naar sportieve tijdsbesteding (in procenten)
(N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)

Achmea H5C Beoordeling / Cijfer	Urban Tour			Sportdagen		
	Totaal (n=513)	Club en vrijetijd (n=291)	Niet actief (n=41)	Totaal (n=486)	Club en vrijetijd (n=341)	Niet actief (n=22)
	%	%	%	%	%	
Slecht (1-2)	1	1	0	1	1	0
Onvoldoende (3-4)	1	1	0	2	2	0
Matig (5-6)	4	2	8	8	8	9
Voldoende (7-8)	34	34	42	52	49	59
Goed (9-10)	60	64	50	37	40	32

Per motiefgroep is in tabel 2.9 aangegeven welke activiteit het meest in de smaak viel. Streetdance was met name bij de deelnemers in de motiefgroep 'lichamelijk effect' en 'aanzien/ showen' populair. BMX bij 'aanzien/ showen' en 'spanning en avontuur'. Deelnemers van de Sportdagen waren het meest enthousiast over het onderdeel atletiek, Urban Tour deelnemers over streetdance.

Tabel 2.9 Beoordeling en top 5 Achmea H5C naar beweeg- en sportmotieven (in procenten) (N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)

Achmea H5C	Urban Tour					
Wat vond je het leukst?	Totaal	Positief	Lichame- lijk effect	Aanzien/ showen	Spanning en avontuur	Competitie
	(n=513)	(n=183)	(n=170)	(n=172)	(n=186)	(n=179)
	%	%	%	%	%	%
Streetdance	17	16	21	18	15	14
Tennis	11	14	11	12	9	12
Basketbal	10	9	7	11	10	11
BMX	10	10	10	12	13	11
Atletiek	9	10	10	8	10	10

Achmea H5C	Sportdagen
Wat vond je het leukst?	Totaal
	(n=468)
	%
Atletiek	17
Judo	11
Basketbal	10
Tennis	10
BMX	9

Het lijkt er sterk op dat de side-events aansluiting vonden bij de deelnemers en bij hun motieven om te sporten en bewegen. De deelnemers zijn enthousiast over de events. Zowel de Urban Tour als de Sportdagen hebben bijgedragen aan een positieve sportbeleving.

3. DE ROL VAN VERENIGINGEN EN SCHOLEN

In het vorige hoofdstuk is beschreven dat de Achmea H5C door de deelnemers goed werd ontvangen en dat de Achmea H5C een voedingsbodem biedt om kinderen, ook 'niet-actievelingen', te enthousiasmeren met sport- en beweegactiviteiten. In dit hoofdstuk wordt beschreven welke mogelijkheden scholen en verenigingen zien om voort te borduren op het (eventuele) ontstane enthousiasme voor sport en hoe ze daarin zijn omgegaan met tools die door de stichting EYOF Utrecht 2013 zijn aangereikt.

3.1 Verenigingen

Zoals reeds in paragraaf 2.4 beschreven, is er tijdens de Sportdagen en Urban Tour samengewerkt met scholen. Alle deelnemers die meededen aan de Sportdagen kwamen vanuit inschrijvingen via de scholen. Veel Urban Tour deelnemers deden onder schooltijd mee. Bij een aantal stops kwamen deelnemers uitsluitend via 'vrije inloop', zoals bij de locaties Nieuw Welgelegen, Vredenburg en Ondiep. Voorafgaand aan de Urban Tour stops stemden de organisatoren met beweegmakelaars af over de communicatie over het event en werden er in de buurt flyers uitgedeeld en posters opgehangen. Voor de Urban Tour stop in Hoograven zijn er bijvoorbeeld 5,500 flyers in de buurt verspreid. Ook vertelden de organisatoren dat ze zoveel mogelijk via social media en lokale krantjes deelnemers trachtten te werven. De strategie van de organisatoren om aan te sluiten bij geplande activiteiten (Run-Step-Run Challenge, Koningsspelen et cetera) en scholen heeft gewerkt om er zeker van te zijn dat er veel deelnemers zouden komen. Van de Urban Tour deelnemers werd driekwart geïnformeerd via school, slechts 4% via een vereniging (tabel 3.1).

JONGEN LEGT BASKETBALLEN
INTERACTIEF PARCOURS AF
TIJDENS DE URBAN TOUR IN DE
UTRECHTSE WIJK HOOGRAVEN

Tabel 3.1 Geïnformeerd over de Urban Tour stop (in procenten) (N= 513)

Hoe wist je dat de Achmea H5C vandaag hier plaatsvond?	Urban Tour %
School	72
Sportvereniging	4
Mail/ Social Media	4
Vrienden	5
Familie	3
Sportbuurtmedewerker	1
Toevallig	5
Krant	1
Overig	5

Verenigingen lijken sporadisch betrokken, noch bij de Urban Tour, noch bij de Sportdagen. Het beeld van weinig betrokken verenigingen bij EYOF Utrecht 2013 komt overeen met de bevindingen uit de (deel)rapportages van het Mulier Instituut en de Universiteit Utrecht (2013). In een aantal gevallen waren MBO-studenten verantwoordelijk voor de begeleiding van de activiteiten, soms werden de activiteiten begeleid door de bondsmedewerkers. Hoewel de aanwezige MBO-studenten allemaal een studierichting op het vlak van sport volgden, waren ze niet altijd even enthousiast. Zo vertelde een student bij het atletiekgedeelte (Urban Tour Overvecht) dat hij *“helemaal geen affiniteit heeft met atletiek”*. Hij wist de kinderen niet door te verwijzen naar een lokale atletiek vereniging, omdat hij niet wist waar deze in de buurt zat. Een lokale streetdance docente pakte de mogelijkheid om haar dansschool te promoten wel aan:

“Ik ben dansdocente en ik geef les in dit gebouw. Twee keer in de week geef ik hier les, maar ik ben vandaag mijn flyers vergeten om uit te kunnen delen, daarom roept de speaker het om... Ik weet niet wat de maatschappelijke doelen zijn van dit evenement, maar alles wat wij doen heeft als doel leden werven.”

Omdat de Sportdagen deelnemers vanuit het hele land naar Utrecht trokken, is een koppeling naar de verenigingen wellicht geen logische keuze. Bij de Urban Tour stops waren er echter meer mogelijkheden en aanleidingen om lokale verenigingen te betrekken. Bij een Urban Tour stop waren twee begeleiders bij het atletiek gedeelte aanwezig die

wel lid waren van een atletiekvereniging, maar in een andere stad. Ze waren door de atletiekbond gevraagd (tegen betaling), maar hadden geen promotiemateriaal ter beschikking of informatie over een lokale vereniging. Hetzelfde gebeurde bij een bondsbegeleider van de tennisbond, die zei:

“Het is een gemiste kans, ik doe mijn ding hier en ben weer weg. Ik weet verder niet wat het doel is van dit event. Normaal bij alle promotieacties verplichten we sportverenigingen om aanwezig te zijn. Dan geven wij de tennisclinics en staan de verenigingen klaar om wanneer kinderen weg gaan ze een aanbieding te doen voor een lidmaatschap, tennisles of een uitnodiging voor een open dag of iets dergelijks. Je ziet dat die aanpak werkt. Vanuit de bond wordt er ook alleen op die manier samengewerkt.”

Assertieve verenigingen grepen hun kans met de Achmea H5C. Zo heeft worstelvereniging De Halter tijdens twee Utrechtse Urban Tour stops haar sport gepromoot en bij de Tour stop in Amersfoort heeft een lokale turnvereniging de tumblingbaan (een opblaasbare lange mat) ter beschikking gesteld om leden te werven. Toch zijn dit uitzonderingen en voor de Achmea H5C organisatie was het sowieso zoeken naar de juiste personen en organisaties. Dat bleek niet altijd eenvoudig. De organisatie onderkende het probleem dat niet elke MBO-student even enthousiast was en dat ook het betrekken van verenigingen geen eenvoudige opgave was:

“Betrekken van verenigingen is een heikel punt. De verenigingen hebben te weinig vrijwilligers om te komen. Het is doordeweeks dus de vrijwilligers van de verenigingen werken gewoon. Die hebben geen tijd om aanwezig te zijn.”
(projectmedewerker Achmea H5C).

Deels was de keuze om niet met lokale verenigingen samen te werken bewust, om zodoende kwaliteit te kunnen bieden en efficiënt te kunnen werken:

“We werken graag met één leverancier, omdat we anders elke keer zoveel werk hebben om het uit te leggen. We weten ook dat de kwaliteit van deze begeleider gewoon heel goed is, een hoge kwaliteit is de standaard.” (Projectmedewerker Achmea H5C).

Het is opvallend dat de projectmedewerker in het duiden van een professionele sportaanbieder spreekt over een ‘leverancier’. Dit is passend bij het dilemma van de organisatie: van een betaalde professional kan men kwaliteit eisen en verwachten, maar hoe kan met een dergelijke (externe) kracht de link naar de sportverenigingen worden gelegd? De medewerker sprak dan ook over een ‘grijs gebied’. Om toch zoveel mogelijk de koppeling

naar de verenigingen te maken en sportparticipatie te bevorderen, hebben de organisatoren alle deelnemers aan de Achmea H5C gevraagd hun e-mailadres op te geven. Alle deelnemers kregen bij binnenkomst een startnummer dat gekoppeld was aan een chip. Op die manier werd per deelnemer de score bijgehouden van de verschillende onderdelen en waren persoonlijke actiefoto's en -filmpjes terug te zien. Kinderen konden hun eigen profiel bekijken door in te loggen op een website. Voor de Sportdagen hebben de organisatoren gestreefd naar een verbeterslag, door een persoonlijke e-zine per deelnemer aan te bieden via de email. Op de voorkant staat de deelnemer met bijvoorbeeld een volleybal en een tennisracket, binnenin zijn scores, foto's en video's te bekijken:

“Dan kan je zeggen: ‘je was heel goed in basketbal, vind je basketbal heel leuk, kijk dan naar deze vereniging en zoek het hier op.’ Hier-en-hier kan je de vereniging vinden in de buurt. Bij de Urban Tour hebben we dat nog niet gedaan, maar we hebben al die gegevens en dat komt in een mailing, er wordt dan echt een digitale magazine gemaakt.”
(Projectmedewerker, Achmea H5C).

Onderzoek naar de ontvangst en beoordeling van het e-zine is niet in dit onderzoek opgenomen. Evenmin is de eventuele toeleiding, door dit e-zine, van Achmea H5C deelnemers naar een vereniging onderzocht.

3.2 Scholen

Alle scholen uit Nederland konden zich inschrijven voor de Sportdagen, tot een voor de Achmea H5C organisatorisch maximaal aantal deelnemers. Aan de Sportdagen hebben 12.500 leerlingen van 70 PO en 29 VO scholen meegedaan. Figuur 3.1 toont waar de leerlingen van de scholen vandaan kwamen om in Utrecht de Sportdagen te bezoeken. De meeste leerlingen kwamen van scholen uit het midden van het land, een aantal van de scholen was verder weg gelegen, van noord Groningen tot Limburg.

Figuur 3.1 Deelname scholen aan de Sportdagen op landelijk niveau

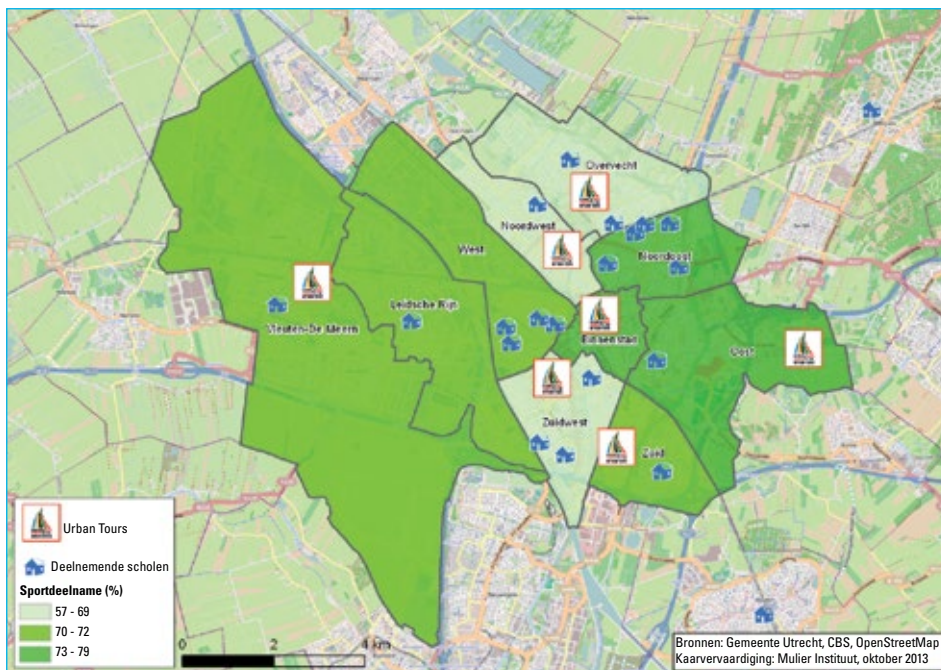
Aantal deelnemende scholen

- 1
- 5
- 10

Extra aandacht in het werven van deelnemers is uitgegaan naar leerlingen uit het VMBO-onderwijs en leerlingen uit wijken waar de sportparticipatie laag is (Achmea H5C, 2012). Figuur 3.2 geeft weer waar de leerlingen van de deelnemende scholen aan de Sportdagen uit de stad Utrecht vandaan kwamen. Hieruit valt op te maken dat van de zeven Urban Tour stops in de stad Utrecht, vier keer een wijk is aangedaan waar het percentage sportdeelname het laagst is (57-69%). Leerlingen van scholen die deelnamen aan de Sportdagen, kwamen minder vaak uit wijken met een laag sportparticipatie percentage. Er deden leerlingen mee van vijf scholen uit wijken met een laag percentage sportdeelname, zeven scholen uit wijken met een middelmatig percentage sportdeelname (70-72%) en zeven scholen uit wijken met het stedelijk hoogste percentage sportdeelname (73-79%).

Figuur 3.2 Deelnemende scholen aan de Sportdagen uit de stad Utrecht en Urban Tour stops

Het doel van de Sportdagen was om elke deelnemer zich een olympiër te laten voelen door deel te nemen aan de diverse programmaonderdelen. Alle scholen die deelnamen aan de Sportdagen kregen digitaal een speciaal voor EYOF Utrecht 2013 ontworpen lespakket aangeboden, een voor de Achmea H5C belangrijke tool. Het lespakket diende ter voorbereiding op het bezoek aan de Sportdagen, zodat leerlingen wisten wat ze op de Sportdagen konden verwachten en les kregen in bijvoorbeeld de olympische waarden, de geschiedenis van de Olympische Spelen en het European Youth Olympic Festival, een persoonlijke sportkeuzetest et cetera. Uit een belronde langs scholen die de Sportdagen bezocht hadden bleek echter dat niet alle docenten het lespakket gebruikt hadden ter voorbereiding op de Sportdagen. Een aantal leerkrachten van scholen gaf aan het *“in de periode aan het einde van het schooljaar niet voor elkaar te krijgen om de lessen nog in te plannen”*. Activiteiten aan het einde van het schooljaar maakten dat docenten er niet aan toe kwamen om het lespakket te behandelen, bijvoorbeeld *“groep 8 kamp”*, *“studiereis Engeland”*, *“proefwerkweken”* et cetera. Ook organisatorische aspecten waren

verhinderend, bijvoorbeeld *“leerlingen mogen zich vrijwillig aanmelden en komen dus uit verschillende klassen, klassikaal behandelen is daarom geen optie”*. Het inplannen van de lessen was voor de meeste docenten geen eenvoudige opgave:

“De laatste les moet ik nog geven, maar het is nu heel erg druk. Alles zit vol. Ook met betrekking tot de lesstof die nog verplicht gegeven moet worden voor het einde van het schooljaar.... Hoe lang duurt les 3? Misschien dat het me nog lukt om het ergens in te passen.” (Docent, Belronde).

Het lespakket was digitaal via het internet beschikbaar (te downloaden). Door middel van brieven ontvingen docenten instructies voor het geven van de lessen. Dit bereikte niet altijd de betreffende docenten:

“Ik ben heel enthousiast over de Sportdag, maar heb geen lespakket ontvangen. We hoorden op de Sportdagen dat we een vlag hadden moeten maken voor de openingsceremonie, maar daar wisten we niks vanaf. Het enige dat ik vooraf wist is dat we zelf vervoer moesten regelen en hoe laat we er moesten zijn. Qua communicatie had dat nog wel wat beter gekund.” (Docent, Belronde).

Docenten die het lespakket wel behandeld hadden waren over het algemeen tevreden over de inhoud, bijvoorbeeld omdat er een goede koppeling te leggen was met het thema sportiviteit:

“Er was op de Sportdag een incident met een leerling die erg onsportief gedrag had laten zien. Dit wilde ik ook graag weer bespreken om zo terug te komen op het thema sportief gedrag.” (Docent, Les 3).

Andere docenten benoemden hoe in het lespakket werd ingegaan op de overeenkomsten tussen de openingsceremonie van de Olympische Spelen en die van de Sportdagen. Ook gaf een aantal docenten aan het leuk te vinden dat in het lespakket (oud)topsporters werden genoemd, die ook tijdens de Sportdagen aanwezig waren, zoals Pieter van de Hoogenband. De docenten waren over het algemeen ook te spreken over de opzet van de Sportdagen zelf:

“Vanuit school hebben we voor de sportdag een budget van 1.000 euro. En zoiets leuks als Bossabal, met dat geld heb je gewoon niet zoveel opblaastoestellen en variatie. Deze Sportdag hebben wij in plaats van onze eigen sportdag gedaan.” (Docent, Les 3).

Ook andere docenten gaven aan dat de Sportdag in plaats kwam van hun eigen reguliere sportdag, die bijvoorbeeld door bezuinigingen bij de gemeenten was afgelast. Een aantal docenten vonden de dag chaotisch of te druk; “*er waren wel heel veel kinderen.*” Volgens enkele docenten zou dit een negatief effect kunnen hebben op de beoogde doorstroom van leerlingen van de Sportdag naar een vereniging:

“Bij judo weet ik dat er een heeee grote groep was, daar hebben ze niks verteld over hoe je op judo kan en bij Bossabal bijvoorbeeld ook niet.” (*Docent, Les 3*).

Anderzijds gaven de meeste docenten te kennen het niet als de taak van de stichting EYOF Utrecht 2013 te zien om leerlingen die tijdens de Sportdag enthousiast geworden waren voor een sport, te verwijzen naar een vereniging in de buurt. Docenten vinden dat voornamelijk een taak van de ouders, eventueel in samenwerking met een combinatie-functionaris of de (groeps)leerkracht zelf. De bezoeken aan de scholen die wilden meewerken aan het onderzoek, doet vermoeden dat de leerlingen van de betreffende scholen al veel aan sporten en bewegen doen. De scholen waren zeer actief op het gebied van sport en gezondheid:

“Eigenlijk zijn alle leerlingen lid van een of twee sportverenigingen. Het is eerder dat een kind afgeremd moet worden, ‘doe niet teveel naast school’, dan dat ze gestimuleerd moeten worden.” (*Docent, Les 3*).

Deze ervaring en de gegevens uit figuur 3.2 wekken de indruk dat met name scholen met een sportief profiel zich hebben aangemeld voor de Sportdagen, waardoor voornamelijk leerlingen zijn bereikt die reeds in de vrijetijd sport- en beweegactief zijn.

Het beeld dat niet alle docenten het lespakket hebben behandeld, kwam ook terug tijdens de interviews op de Sportdagen met de leerlingen. Sportdagen deelnemers die les een en twee wél op school hadden gehad, noemden uiteenlopende zaken die ze hebben geleerd:

- “Waar de olympische ringen voor stonden”
- “Dat je geen ruzie met elkaar moet maken maar respect voor elkaar moet hebben”
- “Dat er meer olympische sporten bij zijn gekomen”
- “Hoe het was begonnen en hoe het nu is geworden”
- “Je niet vals mag spelen en geen doping mag gebruiken”
- “Wie de baas van de Olympische Spelen is en wie welke spelen heeft gewonnen... en ook hoe die meneer van de high five heette!”

Het ‘bij de les blijven’ is voor sommige leerlingen lastig, waardoor er ook eerlijke en grappige antwoorden gegeven werden:

“We hebben geleerd dat de Olympische Spelen is begonnen in Rome. Maar verder weet ik het niet meer, want ik let nooit zo goed op.” (*Sportdagen, jongen, 11 jaar*).

Deelnemers die geen les hadden gehad uit het lespakket vertelden vaak dat ze alleen de organisatorische zaken voor de Sportdagen hadden besproken:

“We hebben geen les gehad, we hebben er wel over gepraat: wat we mee moesten nemen, welke sporten we vandaag zouden doen en in welk team we zaten.” (*Sportdagen, meisje, 11 jaar*).

Ondanks het feit dat niet alle Sportdagen deelnemers het lessenpakket op school gevolgd hadden, bleek uit een enquêtevraag naar de bekendheid van EYOF Utrecht 2013 dat meer Sportdagen deelnemers op de hoogte waren van EYOF Utrecht 2013 dan Urban Tour deelnemers (tabel 3.2). Waarschijnlijk heeft het lespakket hieraan bijgedragen.

*Tabel 3.2 Bekendheid EYOF Utrecht 2013 onder Achmea H5C deelnemers (in procenten)
(N= 513 Urban Tour, N= 486 Sportdagen)*

Deze zomer vindt in Utrecht het EYOF Utrecht 2013 plaats, daar...	Urban Tour %	Sportdagen %
Wist ik tot vandaag niets van af	62	48
Heb ik van gehoord, maar weet niet wat er gaat gebeuren	25	29
Ben ik van op de hoogte en ga er naar toe om wedstrijden te bekijken	6	4
Ben ik van op de hoogte, maar ga er (waarschijnlijk) niet naar toe	7	19

4. VERDUURZAMING VAN DE SIDE-EVENTS

In hoofdstuk drie is duidelijk geworden op welke manier verenigingen en scholen gebruik hebben gemaakt van de door de stichting EYOF Utrecht 2013 aangereikte tools. In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag op welke manier een side-event programma als de Achmea H5C kan zorgen voor verduurzaming van (eventuele) positieve effecten?

4.1 Samen (gaan) sporten in de buurt

Met de Achmea H5C wilden de organisatoren EYOF Utrecht 2013 promoten, sporten stimuleren en daarnaast bereiken dat meer kinderen en jongeren via sport hun talent ontdekken (Challenge). Met name kinderen en jongeren die nauwelijks bewegen en sporten. Door deze deelnemers met elkaar in contact te brengen wil de Achmea H5C een verduurzamend effect sorteren ten behoeve van het welbevinden van jeugdigen. Eenvijfde van de Urban Tour deelnemers en eentiende van de Sportdagen deelnemers heeft nieuwe mensen leren kennen waarmee ze in hun buurt kunnen blijven sporten (figuur 4.1). Dit percentage is niet hoog gezien de doelstellingen van de Achmea H5C. Daarbij is het ook de vraag of de deelnemers die aangaven nieuwe mensen te hebben leren kennen tijdens de Achmea H5C, ook daadwerkelijk met elkaar zijn gaan sporten en bewegen in de buurt:

“Ik kende hem nog niet maar hij woont wel bij mij in buurt. Na het fietsen denk ik niet meer dat we elkaar gaan zien en ik vind dat ook niet zo belangrijk, ik heb al genoeg vrienden.” (*Urban Tour Zeist, meisje, 11 jaar*).

Hoewel de Achmea H5C activiteiten afgeleid waren van de negen EYOF Utrecht 2013 sporten, weet tweederde van de deelnemers niet waar ze deze sporten in hun buurt kunnen beoefenen. Voor sommige deelnemers is het gissen hoe ze verder kunnen met een sport die ze leuk vinden:

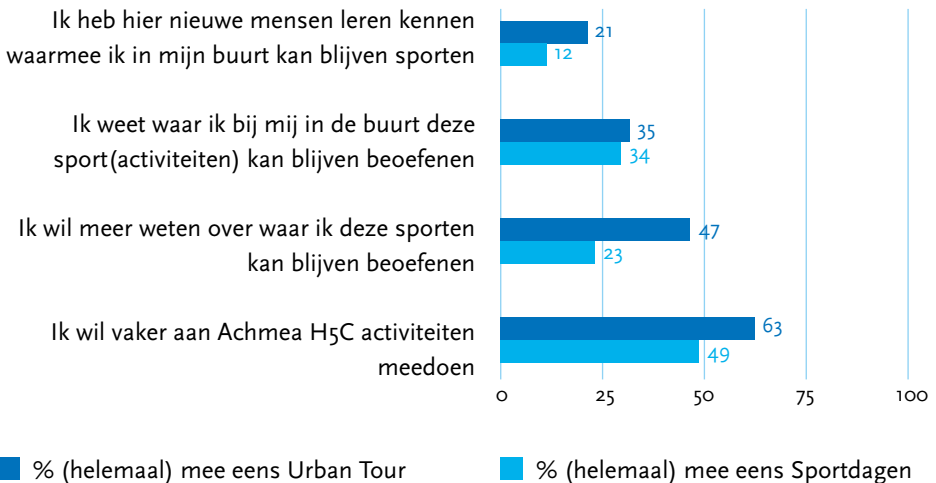
“Ik zou wel verder willen met freerunnen, maar ik heb echt geen idee waar... in de gymzaal? Badminton is gewoon in een sporthal, maar freerunnen...?” (*Sportdagen, meisje, 12 jaar*).

“Ik heb vandaag geleerd dat er meer sporten zijn dan ik dacht. Een bossabal vereniging zou wel leuk zijn! Maar ik denk niet dat het bestaat.” (*Sportdagen, meisje, 11 jaar*).

De helft van de Urban Tour deelnemers geeft aan te willen weten waar ze bij hen in de buurt de sporten verder kunnen blijven beoefenen. Een behoorlijk aantal Urban Tour deelnemers heeft behoefte aan meer kennis over sportaanbod in de buurt (47%). Onder de Sportdagen deelnemers is dat 23%.

De helft van de Sportdagen deelnemers en tweederde van de Urban Tour deelnemers wil vaker aan Achmea H5C meedoen, een uitkomst die potentie biedt ten behoeve van de beoogde verduurzaming van de side-events. Echter, bij de uitkomsten van de Urban Tour heeft de setting wellicht invloed gehad op het beantwoorden van deze vraag, omdat veel Urban Tour deelnemers meededen onder schooltijd. Deelnemers vertelden tijdens de interviews dat ze de Urban Tour veel leuker vinden dan de "normale gymles". Veel Sportdag deelnemers zagen de Achmea H5C als een vervangende sportdag of als het jaarlijkse schoolreisje. Het zou kunnen dat het percentage Sportdagen deelnemers dat ook in de toekomst zou willen meedoen aan een Achmea H5C daardoor lager ligt dan het percentage Urban Tour deelnemers.

Figuur 4.1 Verduurzaming side-events

De stellingen met betrekking tot een verduurzamend effect van de side-events (figuur 4.1) zijn in tabel 4.1 uitgesplitst naar meer en minder sport- en beweegactieve deelnemers in clubverband en vrijetijd. De uitkomsten tonen enerzijds aan dat 'niet-actieve' deelnemers minder nieuwe mensen hebben leren kennen waarmee ze in hun buurt kunnen blijven sporten dan 'actieve' deelnemers. Dit zou kunnen omdat ze geneigd zijn af te haken bij de betreffende activiteiten:

"Ik zit op musical, niet op een sport. Ik vond het wel heel leuk, ik ben hier veel verschillende sporten tegengekomen en erachter gekomen dat ik sommige best leuk vind.... Maar ik denk niet dat ik echt de moeite neem om weer op een sport te gaan, dan moet je weer helemaal opnieuw beginnen en kan je het niet zo goed als de anderen. Ik zou er niet meteen opgaan ofzo, want anders dan wordt het veel te druk."

(Sportdagen, meisje, 14 jaar, geen clublid).

Tabel 4.1 Verduurzaming naar sportieve vrijetijdsbesteding (in procenten) (N=513 Urban Tour, N=486 Sportdagen)

Achmea H5C Achmea H5C beweringen % (helemaal) mee eens	Urban Tour			Sportdagen		
	Totaal (n=513)	Club en vrijetijd (n=291)	Niet actief (n=41)	Totaal (n=486)	Club en vrijetijd (n=341)	Niet actief (n=22)
	%	%	%	%	%	
Ik heb hier nieuwe mensen leren kennen waarmee ik in mijn buurt kan blijven sporten	21	24	12	12	14	9
Ik wil meer weten over waar ik deze sporten kan blijven beoefenen	47	49	49	23	23	14
Ik weet waar ik bij mij in de buurt deze sport (activiteiten) kan blijven beoefenen	35	42	32	34	36	27

Anderzijds kan het ook zijn dat 'niet-actieve' deelnemers de aansluiting missen met andere deelnemers omdat ze bijvoorbeeld minder goed zijn in sport en bewegen. Op de stelling 'Ik weet waar ik bij mij in de buurt deze sport(activiteiten) kan blijven beoefenen', beantwoorden 'niet-actieve' deelnemers vaker bevestigend dan 'actieve' deelnemers:

“BMX vond ik het leukst omdat je over allerlei drempels heen mocht gaan en dat was wel heel gaaf. Het is ook wel leuk dat omdat je door de modder kan enzo. Ik zou wel BMX in een vereniging willen doen, maar weet ik nog niet helemaal zeker. Ik weet niet waar ik dat kan doen in de buurt.” (*Sportdagen, meisje, 10 jaar, geen clublid*).

Het was niet de doelstelling van de Achmea H5C om meer leden te werven voor enkel verenigingen; met de Achmea H5C wilden de organisatoren de deelnemers ook het ongeorganiseerd sporten laten ervaren. ‘Sporten hoeft niet perse op de traditionele manier’, aldus de organisatie. ‘Tegenwoordig kun je het altijd en overal doen; de buurt is je sportveld’ (Achmea H5C, 2012). Urban sportvarianten kunnen zich daarvoor lenen. Eerder werd echter duidelijk dat het voor sommige kinderen niet duidelijk is dat ze buiten in hun eigen omgeving kunnen starten met bijvoorbeeld freerunnen. Het ontbreekt de deelnemers aan kennis, maar ook het ontbreken aan materiaal kan een belemmering zijn om te gaan sporten:

“Ik hou niet van teamsporten, maar BMX vind ik wel heel cool. Alleen mijn ouders hebben geen geld voor een BMX en toen ging ik op Youtube filmpjes kijken. Toen dacht ik ‘ja dat is wel leuk!’. Ik tikte dan in ‘allergaafste trucjes BMX’ en ging die kijken. Ze doen het al heel lang dus is het wel leuk om te zien en vandaag heb ik het dus echt zelf gedaan.” (*Sportdagen, jongen, 12 jaar, geen clublid*).

4.2 Keuzes en kansen voor verduurzaming

Er lijkt een discrepantie te bestaan tussen enerzijds het idee dat de buurt je sportveld is en anderzijds de mogelijkheden die (niet-actieve) Achmea H5C deelnemers zien om verder te gaan met een sport waarvan ze ontdekt hebben dat ze die leuk vinden en/of goed kunnen.

“We willen de drempel zo laag mogelijk maken voor kinderen om (weer) te gaan sporten en in aanraking met sport te komen. We hebben juist voor de urban-varianten gekozen, om te zorgen dat ze dit ook heel makkelijk thuis kunnen doen, gewoon op straat met hun vriendjes. Want sommige kinderen kunnen gewoon geen verenigingssport betalen. En zoals muurtennis bijvoorbeeld, dan hoop ik dat ze thuis een tennisracket pakken en gewoon lekker tegen de muur en met elkaar gaan tennissen.” (*Achmea H5C projectmedewerker*).

Niet alleen het betalen van een verenigingslidmaatschap kan een probleem zijn voor ouders van jeugdigen die graag willen sporten, ook het aanschaffen van materiaal om zelf te kunnen sporten en bewegen kan een belemmering zijn. Met het versturen van informatie over het Jeugd sportfonds aan ouders en docenten van Sportdagen deelnemers, heeft de Achmea H5C organisatie getracht financiële belemmeringen weg te nemen voor kinderen

die leven in gezinnen waar niet genoeg geld aanwezig is om lid te worden van een vereniging. Daarnaast richt de Achmea H5C zich op jeugd uit wijken waar het sportdeelname percentage relatief laag is, maar is er juist in deze wijken niet altijd ruimte voor kinderen om lekker buiten te kunnen sporten en bewegen (Both & van den Bogaard, 2008).

Buiten sporten en bewegen is voor sommige kinderen niet eenvoudig, hoe laagdrempelig en vanzelfsprekend buiten sporten op het eerste gezicht wellicht lijkt te zijn. In de praktijk blijken gerichtere en duurzame acties vaak noodzakelijk te zijn om deze kinderen te bereiken en te ondersteunen bij hun sportwensen en behoeften. Dat geldt voor de georganiseerde sport (verenigingen) en de ongeorganiseerde sport (sporten en bewegen in de buurt). En extra voor meisjes, aangezien het voor meisjes soms minder 'geaccepteerd' en 'vanzelfsprekend' is in de openbare ruimte te sporten en bewegen (Elling, 2002).

De organisatie van de Urban Tour had de lastige taak om tijdelijk 'neer te strijken' in een wijk, een sportfestiviteit op te bouwen en daarna 'door te reizen' naar nieuwe wijken, in de hoop dat de bereikte jongeren geënthousiasmeerd werden om (duurzaam) te gaan sporten. Samenwerking met lokale partijen is daarbij helaas nauwelijks of niet tot stand gekomen. Gerichtere en duurzame acties om jeugdigen uit de wijken te bereiken en ondersteunen bij hun sportwensen en behoeften, worden doorgaans (deels) gefaciliteerd door professionals die werkzaam zijn in de wijken zoals een buurtsportcoach, beweegmakelaar, jongerenwerk et cetera.

Zo was de tegenvallende opkomst bij een van de Urban Tour stops volgens de professionals uit de wijk te wijten aan gebrekkige communicatie en timing. De jongerenmedewerker gaf de tip om niet *"zoals nu is gebeurd"* vijf weken van te voren de Urban Tour stop in de wijk aan te kondigen omdat de jongeren het dan vergeten. Zelf promoten ze een georganiseerde activiteit twee dagen van te voren en gaan twee uur voor het evenement weer de wijk in om de jeugd op te zoeken en te helpen herinneren. De jongerenwerker vindt het wel jammer dat er niet meer jeugdigen zijn gekomen:

"Er zou veel animo geweest zijn voor deze dag, dit is precies wat de jongeren uit de buurt leuk zouden vinden, jammer voor hun."

Hoewel het dus goed was geweest als de organisatoren van de Urban Tour intensiever met de jongerenwerkers in de wijk hadden samengewerkt, was er wel afstemming. Met name werd de betreffende jongerenwerkers door de organisatie van de Urban Tour gevraagd 'controle' te houden:

“Soms gaat het nog wel eens mis tussen jongeren onderling in deze wijk, wij kennen de jongeren het beste en kunnen ingrijpen als het nodig is. In het voortraject zijn we met de organisatie om de tafel gaan zitten om over het evenement te praten, maar we hebben niet de taak gehad om het te promoten, we hebben wel flyers gehad om uit te delen. Met de feestdagen (kerstvakantie) werken we zelf ook minder waardoor de jongeren er gewoon niet aan herinnerd worden.”

Door meer samen te werken met lokale partijen, zowel wijkprofessionals als sportverenigingen, kunnen er meer mogelijkheden geboden worden om tot een duurzaam resultaat van de Achmea H5C te komen. De casestudy in de wijk Ondiep toonde aan dat de Anton Geesink judoschool een prominente plek in de wijk inneemt en veel jeugdigen uit Ondiep de judoschool kennen:

Interviewer: “Weten jullie wie Anton Geesink is?”

Meisje: “Ik weet wel waar die zit, de sportschool. Daarboven zit blauw en met ringen. Daaronder heb je een zaal, daar kan je judoën.” (*Ondiep, meisje, 10 jaar*).

Desondanks is de judoschool niet actief benaderd voor deelname aan de Urban Tour:

“Ik heb er wel van gehoord, ik heb er een mail van gekregen, maar ik vind dat niet belangrijk... We hebben gezegd als wij enigszins iets kunnen betekenen, laat het ons weten dan doen wij daar aan mee. Wij zijn beschikbaar. Ik ben niet benaderd om mee te doen als vereniging, maar we willen wel graag meedoen.” (*Voorzitter Anton Geesink judoschool*).

Het citaat maakt duidelijk dat om op de medewerking van sportverenigingen te kunnen rekenen, clubs op een juiste wijze benaderd moeten worden. Wat juist is, zal per geval verschillen, maar communiceren via (enkel) e-mail is in dit geval onvoldoende gebleken om vanuit de vereniging de benodigde medewerking te krijgen. Een ander verassend punt is dat de voorzitter geen kansen zag om voort te borduren op de Urban Tour in Ondiep:

“Wij hebben een enorme toestroom van de basisscholen, we werken veel samen met scholen en leerlingen uit de wijk. Dus wij zitten niet te wachten op nog meer toestroom. Je moet weten waar je sterke punten liggen, maar je moet ook weten wat je kan bieden en waar mogelijkheden zitten. Je kan wel denken ‘ik wil heel groot worden’, maar heel groot worden als school betekent ook dat je nieuwe assistenten en ruimtes moet regelen.”

Eenzijds een gemiste kans om de judoschool er niet bij te betrekken omdat zij zich graag inzetten voor de wijk, anderzijds geeft de judoschool aan de toestroom jeugdigen uit de wijk niet aan te kunnen. Kinderen uit de wijk Ondiep die door de Urban Tour stop enthousiast geworden zijn om te gaan judoën, moeten eerst wachten tot er plek is. Dit gegeven toont aan dat het niet eenvoudig is om in samenwerking met verenigingen tot duurzame sportdeelname te komen. Het is noodzakelijk om grondig te bekijken met welke verenigingen je wel/ niet wilt samenwerken en hoe dat het beste kan gebeuren. Bovenstaande citaten tonen de complexiteit aan van dit proces: het is geenszins vanzelfsprekend dat verenigingen willen meewerken en het belang en de kansen inzien van side-event programma's als de Achmea H5C.

Verder impliceert het bovenstaande dat veel kinderen tijdens de Urban Tour stop in de wijk Ondiep al eens eerder met judo via de basisschool in aanraking zijn gekomen en judo al een bekende activiteit is bij veel kinderen. Opmerkelijk is echter dat er tijdens de Urban Tour stop in Ondiep wel gejudood kon worden (in verband met ruimte en de beschikbaarheid van een trainer en materialen werd judo niet tijdens alle Urban Tours aangeboden), onder leiding van een judoleraar die niet in Utrecht woonde of les gaf. Tijdens een observatie kon vastgelegd worden dat een jongetje dat had gejudood bij deze leraar vroeg waar hij verder kon met judo omdat hij het leuk vond, waarop het antwoord van de judoleraar luidde: *“dat weet ik niet, dat moet je even met google opzoeken”*. Uit het interview dat aan het eind van de Urban Tour stop plaatsvond met deze judoleraar bleek dat hij niet op de hoogte was van het feit dat de Anton Geesink judoschool in de wijk Ondiep staat en dat deze zich in de nabije omgeving van de Urban Tour stop bevond.

Het gaat niet om dit specifieke voorbeeld, maar om de lessen die getrokken kunnen worden, vooral de les dat het bij het verduurzamen van op sportparticipatie gerichte side-events van groot belang is de connectie te leggen met (verenigingen in) de wijk. In het volgende hoofdstuk formuleren we de conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek.

LUKT HET OM HET
ENTHOUSIASME VAN DE
JEUGDIGEN OOK NA HET
EVENT VAST TE HOUDEN?

5. CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN

In juli 2013 vond in Utrecht het European Youth Olympic Festival (EYOF Utrecht 2013) plaats. Op zeven locaties in de stad streden 2.300 atleten tussen de 13-18 jaar oud uit 49 verschillende landen in negen takken van sport om de medailles. De organisatoren van EYOF Utrecht 2013 wilden niet alleen een mooi toernooi voor de atleten organiseren, maar ook een breder maatschappelijk effect sorteren. Mede om deze reden werd er een programma aan side-events georganiseerd, onder de noemer Achmea High Five Challenge (Achmea H5C).

Het doel van de Achmea H5C is om Nederlandse jongeren kennis te laten maken met sport en hun eigen talenten, zodat ze ook na de Achmea H5C aan het sporten blijven. Met het side-events programma wilden de organisatoren bekendheid geven aan EYOF Utrecht 2013 en de officiële partner (Achmea). Verder wil de Achmea H5C bewegen, sportiviteit en vriendschap uitstralen (High Five) en meer kinderen en jongeren via sport in contact brengen met hun talent (Challenge). Het programma beoogde met name kinderen en jongeren te bereiken, die nu nauwelijks bewegen en sporten (Achmea H5C, 2012).

Dit onderzoek concentreert zich op de maatschappelijke betekenis van de twee grootste Achmea H5C side-events: de 'Urban Tour' en de 'Sportdagen'.

Om duurzame sportdeelname tot stand te brengen is het belangrijk aan te sluiten bij de motivatie van de deelnemers om te gaan sporten (De Groot e.a., 2012; Deci & Ryan, 1985; Vansteenkiste e.a., 2004). Wanneer een side-event daarin slaagt – door deelnemers het plezier van sporten te laten ervaren – kan dat mensen inspireren om te gaan bewegen en sporten. Deze achterliggende gedachte is benut bij het beantwoorden van **deelvraag één**: hoe en in welke mate hebben de side-events bijgedragen aan een (eventuele) sterkere/positieve sportbeleving onder de jeugd? Onderzocht is in hoeverre sportmotieven om te bewegen en sporten samenhangen met de beoordeling/waardering van de deelnemers aan de Urban Tour en Sportdagen. De respondenten zijn op basis van een statistische analyse ingedeeld in vijf motiefgroepen op het vlak van sporten en bewegen. Ook is er gekeken naar verschillen en overeenkomsten tussen deelnemers die veel of weinig sporten beweegactief zijn in hun vrije tijd en wel of geen clublid zijn.

De programma-onderdelen Urban Tour en Sportdagen hebben 16.557 jeugdigen bereikt. Dat is een enorm aantal, waar de organisatoren trots op kunnen zijn. De Achmea H5C heeft met succes geprobeerd om aan te sluiten bij de belevingswereld van de kinderen en jongeren. De Achmea H5C wordt door de deelnemers enthousiast ontvangen: driekwart van de Urban Tour respondenten en tweederde van de Sportdagen respondenten is het (helemaal) eens met de stelling 'De Achmea H5C is cool!'. De uitkomsten tonen daarmee aan dat een groot aantal deelnemers enthousiast is over de Achmea H5C. Deelnemers geven aan dat de events er 'gezellig', 'sportief' en 'leuk' uitzien. De muziek die gedraaid werd tijdens de Urban Tour zorgde voor extra sfeer. Deelnemers die sporten en bewegen vanuit het motief 'competitie' (bijvoorbeeld: ik wil van anderen winnen) vinden de Urban Tour minder 'cool' dan overige jongeren, maar zijn nog altijd enthousiast over het event. Hoewel uit de analyse blijkt dat 'niet-actieve' deelnemers aan de Urban Tour het side-event minder 'cool' vinden dan deelnemers die zowel in club en vrijetijd actief zijn (68% tegen 77%), is de Achmea H5C er in geslaagd het merendeel van de 'niet-actieve' te enthousiasmeren. Met name 'niet-actieve' deelnemers aan de Urban Tour (63%) vonden de (sport)activiteiten leuker dan 'normale' sporten. Tevens heeft de helft van deze 'inactieve' groep ontdekt dat hij/ zij best goed is in een (sport)activiteit. Daarnaast geeft driekwart aan neutraal te staan tegenover of het niet eens te zijn met de stelling 'deze activiteiten zijn niks voor mij'. De opzet van de side-events is daarmee kansrijk gebleken om jeugdigen die 'niet actief' zijn plezier te laten beleven aan sport- en beweegactiviteiten.

De deelnemers hebben cijfers gegeven voor de side-events. De uitkomsten tonen aan dat ze het erg naar hun zin hebben gehad. Urban Tour deelnemers beoordeelden het side-event gemiddeld met het cijfer 8,7 en deelnemers aan de Sportdagen met een 8,0. Kortom, de side-events zijn een goede voedingsbodem gebleken om jeugdigen met verschillende sportmotieven, waaronder niet-actieve jongeren, te enthousiasmeren voor sport- en beweegactiviteiten. Een kritische succesfactor daarbij is de afstemming van het sportaanbod op het sportmotief van de doelgroep, zodat plezier voorop komt te staan. Sportmotieven die we in dit onderzoek onderscheiden zijn: positief gevoel, lichamelijk effect (er beter uit willen zien), aanzien/ showen, spanning/ avontuur en competitie.

Aanbeveling 1: speel zowel bij de communicatie en werving als bij het concrete sportaanbod in op de sportmotieven van de jongeren; focus in het bijzonder op de motieven van niet-actieve jongeren. Het onderzoek geeft indicaties dat 'niet-actieve' jongeren minder vaak door competitiedrang (willen winnen) en vaker door de overige motieven kunnen worden geënthousiasmeerd.

Aan de hand van de **tweede deelvraag** wordt een beeld geschetst van de mogelijkheden die scholen en verenigingen zien om voort te borduren op het ontstane enthousiasme voor sport en hoe ze daarin zijn omgegaan met de door de stichting EYOF Utrecht 2013 aangereikte tools.

Uit heel Nederland deden leerlingen van scholen aan de Sportdagen mee. In totaal hebben 70 scholen in het primair onderwijs en 29 scholen in het voortgezet onderwijs zich opgegeven. Alle scholen die deelnamen aan de Sportdagen kregen digitaal een speciaal voor EYOF Utrecht 2013 ontworpen lespakket aangeboden, een voor de Achmea H5C belangrijke tool. Het lespakket diende ter voorbereiding op het bezoek aan de Sportdagen, zodat leerlingen wisten wat ze op de Sportdagen konden verwachten. Ook werd in het lespakket aandacht besteed aan de olympische waarden, de geschiedenis van de Olympische Spelen en het European Youth Olympic Festival, een persoonlijke sportkeuzetest et cetera. Uit een belronde langs scholen die de Sportdagen bezocht hadden, bleek echter dat niet alle docenten het lespakket gebruikten ter voorbereiding op de Sportdagen. Een overvol lesprogramma, schooljaar afsluitende activiteiten zoals kampweken en proefwerkweken en overige organisatorische aspecten maakten het lastig of onmogelijk aandacht aan het lespakket te besteden. Een enkele docent gaf aan het lespakket nooit te hebben ontvangen. Blijkbaar is de (school interne) verspreiding van het lespakket niet optimaal verlopen. Het inplannen van de lessen was voor de meeste docenten geen eenvoudige opgave.

Aanbeveling 2: probeer zoveel mogelijk maatwerk te bieden richting scholen, zowel voor wat betreft het moment in het jaar (eerder de lespakketten toesturen) als voor wat betreft de lesstof (bijvoorbeeld door scholen bij het lespakket de keuze te geven tussen kortere en langere lesprogramma's en tussen de noodzakelijke basiskennis en facultatieve verdiepingsmogelijkheden per thema).

Docenten die de lessen uit het lespakket wel behandeld hadden waren over het algemeen enthousiast over de inhoud, bijvoorbeeld omdat het thema sportiviteit behandeld werd en het een goede voorbereiding was op de Sportdagen. Ook over het verloop van de Sportdagen waren de docenten tevreden, hoewel men het soms erg druk en hectisch vond. Hierdoor was er geen tijd voor begeleiders om deelnemers die enthousiast geworden waren over een sport te wijzen op de mogelijkheden om lid te worden van een sportvereniging in de buurt. Daar staat tegenover dat de leerkrachten dit ook niet verwachtten van de stichting EYOF Utrecht 2013; eerder zien zij de toeleiding van

kinderen naar sportverenigingen als de taak van ouders en/ of scholen. Hoe het ook zij, het is aanbevelingswaardig zo goed mogelijk de mogelijkheden te benutten van de doorstroom van (enthousiaste) deelnemers naar verenigingen of overige sportverbanden.

Aanbeveling 3: stel bovenop kwantitatieve doelstellingen (aantallen te bereiken jongeren) duidelijke kwalitatieve doelstellingen (plan van aanpak over hoe voort te borduren op het eventuele ontstane enthousiasme van jongeren voor sporten en bewegen).

Scholen maakten gebruik van de Sportdagen als vervanging van hun (afgelaste) jaarlijkse sportdag of benaderden de Sportdagen als uitje, waar leerlingen uit het voortgezet onderwijs zich op vrijwillige basis voor konden inschrijven. Dit is waarschijnlijk de reden dat relatief veel scholen met een sportief profiel zich hebben aangemeld voor de Sportdagen. Daardoor zijn relatief veel leerlingen bereikt die reeds in de vrijetijd sport- en beweegactief zijn, terwijl een van de doelstellingen van de Achmea H5C was met name jongeren te bereiken die nauwelijks sporten en bewegen.

Aanbeveling 4: besteed extra aandacht aan de werving van jongeren die niet of nauwelijks sporten; om dit te bereiken kan het zinvol zijn extra aandacht te besteden aan het benaderen van scholen in wijken met relatief lage sportdeelname percentages, bijvoorbeeld door naast het versturen van e-mails en lespakketten (wat bij alle scholen gebeurde) ook persoonlijk contact op te nemen met deze scholen.

Uit het onderzoek blijkt dat verenigingen, in tegenstelling tot de doelstelling vooraf van de stichting EYOF Utrecht 2013, sporadisch betrokken zijn bij de Achmea H5C. Een verklaring kan gezocht worden in het dilemma waar organisaties van side-events wel vaker mee te maken hebben: een betaalde professional betrekken bij de Achmea H5C, van wie men kwaliteit kan eisen en verwachten, of een (verenigings)vrijwilliger vragen mee te helpen, die zich graag inzet, maar niet hard kan worden aangesproken op aanwezigheid en kwaliteit? Daarnaast was het voor vrijwilligers van verenigingen lastig om mee te kunnen werken, omdat de Achmea H5C side-events vaak overdag plaatsvonden (veel vrijwilligers werken dan). Door de in het rapport genoemde omstandigheden is de intensievere samenwerking met de verenigingen niet van de grond gekomen. Zoals we in het rapport hebben uitgewerkt, heeft de Achmea H5C gekozen voor het inzetten van een betaalde professional, casu quo leverancier, die aanwezig was bij de events in de verschillende wijken.

Aanbeveling 5: besteed bij het gebruik maken van externe leveranciers extra aandacht aan de link van het side-event met de vrijwilligers in sportverenigingen en/ of overige sportverbanden in de buurt; voor de verduurzaming van het effect van het side-event zijn deze lokale partners cruciaal. Denk aan organisatievormen waarbij een bondsmedewerker of overige leverancier bijvoorbeeld de clinic verzorgt en een vrijwilliger (of professional) van de vereniging uit de buurt aanwezig is om mogelijk geïnteresseerde nieuwe leden een actie aan te bieden op de club.

De **derde deelvraag** heeft betrekking op de wijze waarop een side-event programma als de Achmea H5C kan zorgen voor verduurzaming van de gevonden positieve resultaten.

Verduurzaming van enthousiasme bij (voorheen niet-actieve) jongeren voor sporten kan enerzijds plaatsvinden via verenigingen en overige sportverbanden in de wijk en anderzijds door de buurt (meer) als je sportveld te gaan beschouwen, bijvoorbeeld door op pleintjes en overige plekken (meer) te gaan sporten en bewegen. Een conclusie die op grond van het onderzoek moet worden getrokken is hoe complex het is op deze terreinen vooruitgang te boeken. Zo kan het betalen van een verenigingslidmaatschap een probleem zijn voor ouders van jeugdigen die graag willen sporten, waardoor de toeleiding naar het verenigingsleven wordt bemoeilijkt. Ook het aanschaffen van materiaal om zelf te kunnen sporten en bewegen kan een belemmering zijn. Daarnaast richt de Achmea H5C zich op jeugd uit wijken waar het sportdeelname percentage relatief laag is, terwijl er juist in deze wijken niet altijd ruimte is voor kinderen om lekker buiten te kunnen sporten en bewegen (Both & van den Bogaard, 2008). Een belangrijke conclusie is dat gerichte en duurzame acties noodzakelijk zijn om deze kinderen duurzaam te bereiken en te ondersteunen bij hun sportwensen en behoeften. Dat geldt voor de georganiseerde sport (verenigingen) en de ongeorganiseerde sport (sporten en bewegen in de buurt). En dat geldt nog eens extra voor meisjes: het is in sommige wijken in Nederland minder geaccepteerd en vanzelfsprekend dat meisjes in de openbare ruimte sporten en bewegen.

De samenwerking tussen lokale partijen en organisatoren van de Achmea H5C was vooral gericht op het zo succesvol mogelijk werven van jongeren voor de betreffende events. Dat op deze wijze een groot aantal jongeren is bereikt, werkten we hierboven uit. Gerichte acties om jongeren ook betrokken te houden zijn echter minder uitgevoerd. Partijen die hier vanuit de aard van hun werk een bijdrage aan hadden kunnen leveren zijn de professionals die werkzaam zijn in de wijken, zoals buurtsportcoaches, beweegmakers, jongerenwerkers, et cetera. Door meer met deze wijkprofessionals samen te werken, alsmede met bestuurders en vrijwilligers in sportverenigingen, kunnen er meer

mogelijkheden geboden worden om tot een duurzaam resultaat van side-event programma's als de Achmea H5C te komen. Op een juiste wijze communiceren over het side-event en goed bekijken welke verenigingen wel/ niet geschikt zijn om mee samen te werken, is daarbij van belang. Het onderzoek toont de complexiteit aan van deze samenwerking: het is niet vanzelfsprekend dat verenigingen willen meewerken en het belang en de kansen van een side-event inzien.

Aanbeveling 6: besteed naast aandacht voor (de bij de Achmea H5C succesvolle) communicatie en werving voldoende aandacht aan samenwerking met professionals in de buurt; voor de verduurzaming van effecten is het raadzaam nadrukkelijk af te stemmen met buurtsportcoaches, beweegmakelaars, jongerenwerkers en overige professionals in de wijk, alsmede met bestuurders en overige vrijwilligers in de verenigingsport en overige sportverbanden.

Samenvattend kan gesteld worden dat deelname aan de Achmea H5C voor veel jeugdigen tot een positieve sportbeleving heeft geleid. Zij zijn 'klaar voor de start!'. Echter, ook na het startschot is het van belang te blijven investeren in het motiveren van jongeren voor sport. Door al tijdens de side-events periode nauwer samen te werken met lokale partijen zoals verenigingen, wordt de kans op duurzame effecten vergroot. Zo kan de stap worden gezet van het aanwakkeren naar het behouden van de sportbeleving van de jongeren.

TWEE JONGENS HEBBEN
PLEZIER OP DE JUDOMAT
TIJDENS DE URBAN TOUR IN
DE WIJK ONDIEP TE UTRECHT

BRONNEN

- Achmea High Five Challenge (2012). *Projectplan en Factsheet*. Utrecht.
- Both, K. & Bogaard, J. van den (2008). Buitenspelen is ook bewegen. *Pedagogiek in Praktijk*. 44: 8-13.
- Collard, D. & Hoekman, R. (2012). *Sportdeelname in Nederland: 2006-2011: factsheet*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Deci, E.L. & Ryan, R.M. (1985). *Intrinsic motivation and selfdetermination in human behavior*. New York: Plenum Press.
- De Vries, H. & Mudde, A.N. (1998). Predicting stage transitions for smoking cessation applying the attitude–social influence–efficacy model. *Psychology and Health* 13, 369–385.
- Dijk, B. & Eekeren, F. (2013). *Evaluatie organisatieproces European Youth Olympic Festival Utrecht 2013*. Utrecht: Universiteit Utrecht.
- Elling, A. (2002). *Ze zijn er (niet) voor gebouwd. In- en uitsluiting in de sport naar sekse en etniciteit*. Nieuwegein: Arko Sports Media.
- Gemeente Utrecht (2010). *Sportnota 2011-2016. In Utrecht staat jouw talent centraal!* Utrecht.
- Groot, M. de, Blom, S. & Gugten, M. van der (2012). *Meer halen uit sportevenementen. Evaluatie VWS beleidskader pilots sportevenementen*. Amsterdam: DSP-groep.
- Hover, P., Pulles, I., Romijn, D., Straatmeijer, J., Elling, A., Hakkers, S. & Breedveld, K. (2013). *Maatschappelijke en economische impact EYOF UTRECHT 2013*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Ryan, R.M., Frederick, C.M., Lipes, D., Rubio, N. & Sheldon, K.M (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, 28: 335-354.
- Stichting EYOF Utrecht 2013 (2012). *Factsheet Achmea High Five Challenge*. Utrecht.
- Stuij, M., Wisse, E., Mossel, G. van, Lucassen, J. & Dool, R. van den (2011). School, Bewegen en Sport. *Onderzoek naar relaties tussen de school(omgeving) en het beweeg- en sportgedrag van leerlingen*. Den Bosch: W.J.H. Mulier Instituut.
- Vansteenkiste, M., Simons, J., Lens, W., Sheldon, K.M. & Deci, E.L. (2004). Motivating learning, performance, and persistence: the synergistic effects of intrinsic goal contents and autonomy-supportive contexts. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87 (2):256.

BIJLAGE 1: FEITEN EN CIJFERS ACHMEA H5C

De Achmea H5C bestond uit negen programmaonderdelen: Road to the EYOF (communicatiecampagne Achmea H5C), Sponsorprogramma (interne communicatie voor medewerkers Achmea), Regionale initiatieven, Sportdagen, Sportclinics, Urban Tour, Fakkelestafette, Venue side-events en het boek 'Talent in beweging'. In onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van beschikbare gegevens van het aantal deelnemers en overige cijfers van de verschillende evenementen van de Achmea H5C.

Tabel B1.1 Totaaloverzicht deelnemers aantallen Achmea H5C

Onderdeel	Deelnemers
Sportdagen (incl. relatiedag)	12.500
Fakkelestafette	800
Toppers bij jou op school	976
Urban Tour	4.057
Clinics	1.733
Totaal	20.066

Tabel B1.2 Urban Tour data, locaties en deelnemers aantallen

Type	Datum	Locatie	Koppeling aan event	Deelnemers
Landelijk	3 nov 2012	Arnhem	Papendal Sportparade	450
	20 apr 2013	Tilburg	Opening Nationale Sportweek	372
				822
Provincie Utrecht	19 okt 2012	Het podium, IJsselstein	Jongeren op Gezond Gewicht event	250
	12 mrt 2013	Vliegbasis Soesterberg, Zeist	Run Step Run Challenge	508
	19 apr 2013	Markt, Breukelen	Unicef Loop Breukelen	721
	24 mei 2013	Eemplein, Amersfoort	Schoolkampioenschappen	162
				1.641
Stad Utrecht	12 okt 2012	Uithof, Utrecht	Presentatie Achmea H5C event	25
	3 jan 2013	Nieuw Welgelegen, Utrecht	Kerstvakantie	50
	28 feb 2013	Overvecht, Utrecht	Startweek campagne drinkwater	344
	10 apr 2013	Hoograven, Utrecht	-	205
	25 apr 2013	Vredenburg, Utrecht	Nationale Sportweek	87
	26 apr 2013	Máximapark, Utrecht	Koningsspelen	735
	3 mei 2013	Ondiep, Utrecht	-	148
				1.594
Totaal				4.057

Tabel B1.3 Facts Sportdagen, Fakkellestafette & Toppers op School

	Sportdagen	Fakkellestafette	Toppers bij jou op school
Tijdspad	10 jun 2013 - 21 jun 2013	11 jul - 14 jul 2013	1 jan 2013 - 1 jul 2013
Aantal dagen	11 dagen (incl. relatiedag)	4 dagen	35 scholenbezoeken
Deelnemers	12.500 deelnemers	800 deelnemers	976 deelnemers
Overig	92 deelnemende scholen	167 fakkeldragers	15 topsporters

Tabel B1.4 Facts Clinics

Datum	Clinic	Sport	Deelnemers
27 apr 2013	Turnclinics	Turnen	184
Diverse data	Basisschool clinics Uvolleybal	Volleybal	700
15 mei 2013	Scholenkampioenschap volleybal	Volleybal	150
Diverse data	Atletiek in het Park	Atletiek	172
2 jun 2013	Classico Giro	Wielrennen	15
15 jun 2013	Streetball Masters Utrecht	Basketball	350
Totaal			1.733

Communicatie

De website www.achmeahighfivechallenge.nl is als portal gekozen voor de Achmea H5C, met een uitstraling die aansluit bij de EYOF Utrecht 2013-huisstijl. Op de website hadden deelnemers de mogelijkheid om een profiel aan te maken waarop actiefoto's en video's terug te vinden waren. De daaruit opgebouwde database is gebruikt voor verdere communicatie over EYOF Utrecht 2013 en het lokaal sportaanbod. Ondersteunend aan de website is Facebook ingezet. Hierbij was er een directe link met de social media campagne van EYOF Utrecht 2013 (opgave stichting EYOF Utrecht 2013).

Bezoekerscijfers www.achmeahighfivechallenge.nl:

- Aantal profielen 10.722
- Aantal bekeken foto's/video's 56.270
- Aantal bezoekers 21.803
- Aantal pagina weergaven 56.270

BIJLAGE 2: FACTORANALYSE BEWEEG- EN SPORT-MOTIEVEN

Uitkomsten factoranalyse stellingen beweeg- en sportmotieven:

Ik beweeg en sport omdat....

Positief:

Ik het plezierig vind
Ik samen met vrienden wil zijn
Ik dat graag samen met anderen doe
Het mij blij maakt
Ik houd van buiten sporten
Ik mij fit wil voelen

Lichamelijk effect:

Ik op gewicht wil blijven
Ik wil zorgen voor mijn gezondheid
Ik er beter uit wil zien
Ik mij fit wil voelen

Aanzien/ showen:

Ik ervan houd om op straat te zijn
Ik van showen houd

Spanning en avontuur:

Ik graag sportieve grenzen verleg
Ik van spannende dingen houd
Ik van avontuur houd

Competitie:

Ik het leuk vind om wedstrijden tegen andere te spelen
Ik daar beter in wil worden
Ik van anderen wil winnen

BIJLAGE 3: MET MEDEWERKING VAN...

Deze rapportage is met medewerking van negen Social Work afstudeerderstudenten van de Faculteit Maatschappij en Recht van de Hogeschool Utrecht tot stand gekomen.

Hierbij bedanken we voor de prettige samenwerking:

Rienaysa Antonia

Ilona Berg

Moniek Boxma

Robianne Dambruck

Kirsten Hachmang

Floor Los

Zoriena Panchu

Anouk Polman

Saskia Wijland

Daarnaast willen we ook Willem Hoffmans, onderzoeker en GIS-expert bij het Mulier Instituut, bedanken voor de medewerking van het ontwerpen van figuur 3.1 en 3.2.

In juli 2013 vond in Utrecht het European Youth Olympic Festival (EYOF Utrecht 2013) plaats. Verspreid over de stad streken ruim tweeduizend internationale atleten tussen de 13 en 18 jaar oud om de medailles. De organisatoren van EYOF Utrecht 2013 wilden niet alleen een mooi toernooi voor de atleten organiseren, maar ook een breder maatschappelijk effect sorteren. Mede om deze reden werd er een programma aan side-events georganiseerd, onder de noemer Achmea High Five Challenge. Het programma wilde de sportbeleving van kinderen en jongeren versterken en ze via sport in contact brengen met hun talent. In het bijzonder was het doel kinderen en jongeren te bereiken, die nu nauwelijks bewegen en sporten. In hoeverre is dit gelukt? Wat zijn de belangrijkste succesfactoren en verbeterpunten? Dit onderzoek concentreert zich op de maatschappelijke betekenis van de twee grootste Achmea H5C side-events: de 'Urban Tour' en de 'Sportdagen'.